

1968

ΙΣΤ
ΝΕΑ
1968

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1968

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

**Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ**

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

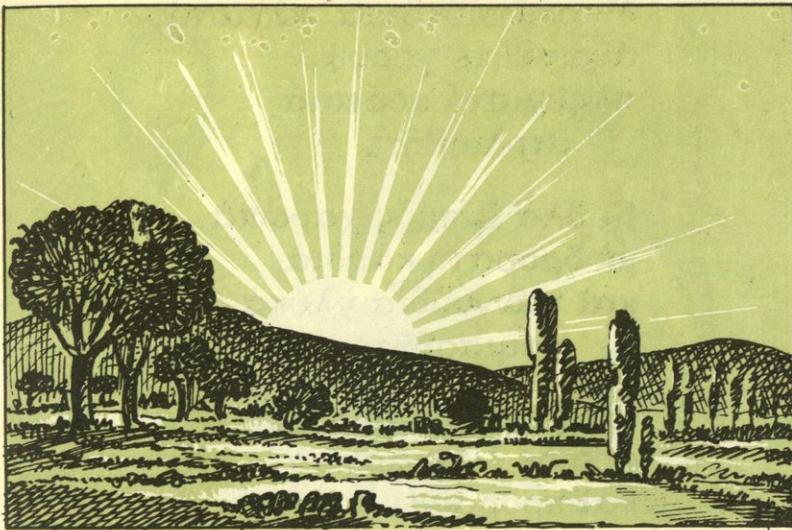
**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Α Θ Η Ν Α Ι 1968**

Αρ. 18212

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Η Αύγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἔρχομδ τοῦ "Ηλιου καὶ λέγει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

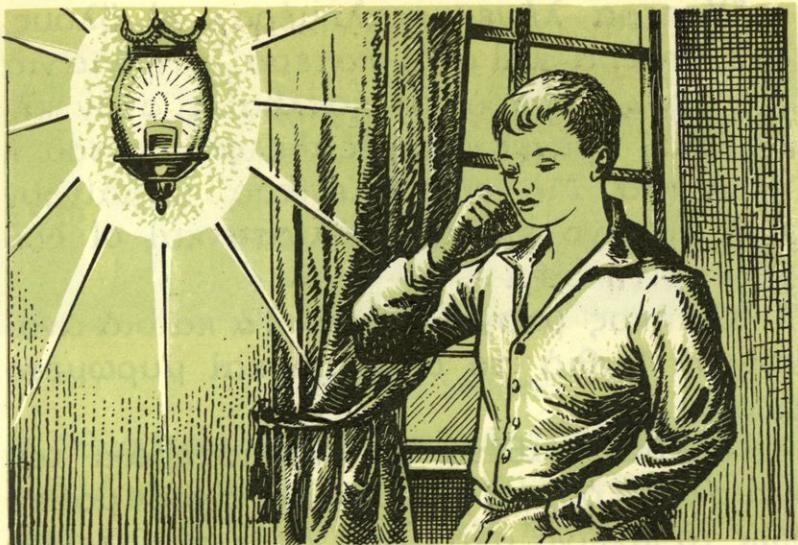
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
ἀνοιχθῆτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθῆτε.

Κι ὅλα ἐμπρὸς χαρωπὰ
μὲ δροσάτη καρδιὰ
καὶ τραγούδια γλυκὰ
τοιμασθῆτε,

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾶ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ο Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζεται μαλε λιά του.

ΑἜπειτα πηγαίνει ἐμπρὸς
καὶ κάμνει τὴν προσευχή του

Θεὲ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τοῦ πράματα.

"Υστερα λέγει «καλημέρα» σε δλους.
Στή μητέρα και στὸν πατέρα, στή γιαγιά
και στὸν παππού και κατεβαίνει στὸν κῆ-
πο. Ἐκεὶ τρέχει και ἡ ἔξαδελφούλα του, ἡ
Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν
μαζὶ στὸ σχολεῖο και μάλιστα και οἱ δυὸ
στὴν τρίτη τάξι.

Ο κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀνα-
πνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ και μυρωμένο
ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του
και σκαλίζουν τὰ λουλούδια. "Έχουν μάθει,
πώς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι
ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια και φτειάνουν
καθένα ἀπὸ ἔνα ὥραῖο μπουκέτο. "Υστερα
γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι και βάζουν τὰ
λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολί-
ζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ
καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεὶ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα και κά-
θονται δλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φα-
γητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ενα πρωινό, ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορὲς καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

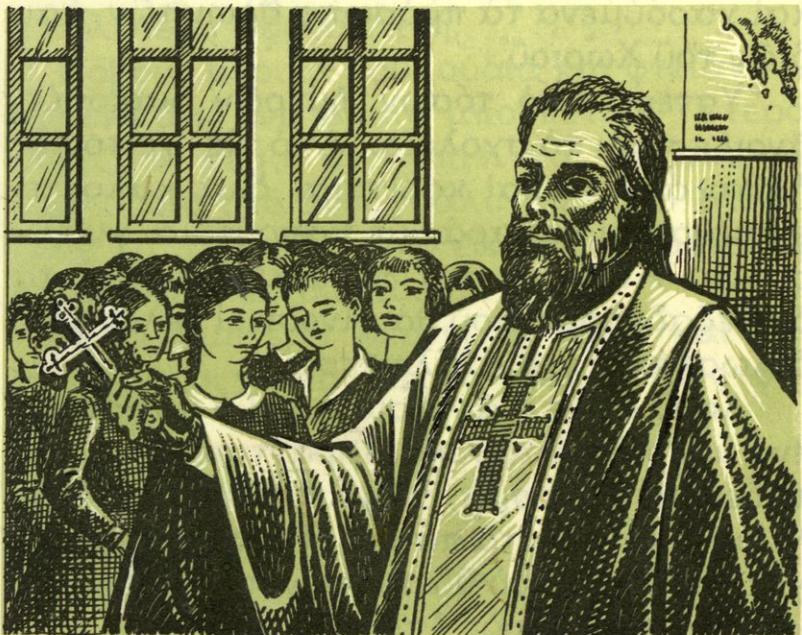
“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἀνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονιὲς ἥλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιὰ εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἔξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

‘Αφοῦ ἔγινε δὲ ἀγιασμὸς καὶ ὁ παπᾶς, μὲνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴν ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

— "Ολα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἄγαπη-
μένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκά-
λους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλό
καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ
γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δου-
λειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ
μάθετε ἐφέτος! Ἰστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυ-
τά, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας
καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πρᾶξι θὰ
σᾶς δίνῃ χαρὰ κι εὔχαριστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἄγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίο μου παλιό.

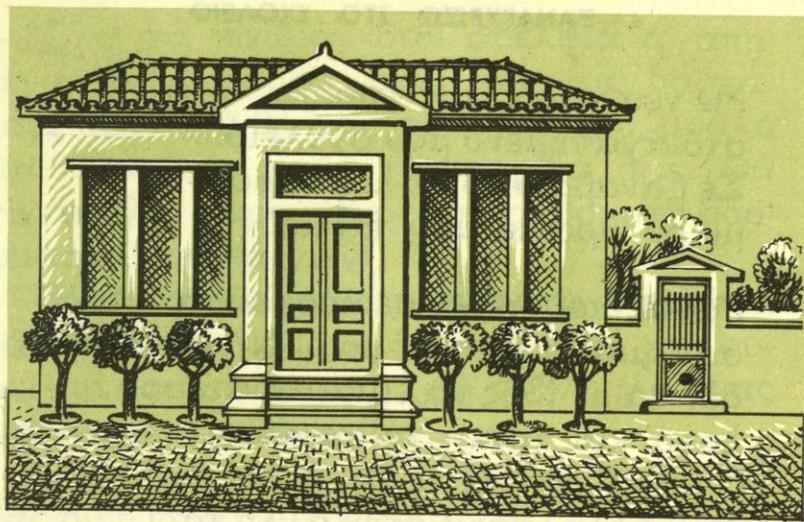
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὡ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἵδης νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανὰ καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιὰ στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα. καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι' ἔχω ἔνα χρέος πιὸ βαρύ.

«Τράγουδιστής τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὅμορφο. Ἔχει εύρυχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἥλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἡ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ώραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἑορτὲς κι ἔνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλούτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὅργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτειασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ
ἔνα τέτοιο κτίριο θὰ ἔται μεγάλη ἐντροπὴ
νὰ εἶναι γυμνό, δπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος
τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ
σχολικὸς κῆπος, μὲ διάφορα καρποφόρα
δένδρα. Αὔτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ
τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι
εἶναι στρατιώται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλ-
λοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χω-
ριό. "Αρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ
πορτοκαλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γε-
μάτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού,
ὅταν ὥριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ
οἰκονομήσουν χρήματα γιά τὶς ἀνάγκες
τοῦ κήπου, καὶ θὰ φάνε καὶ τὰ παιδιά.

Αὔτες τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύ-
τερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκά-
λων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέν-
δρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται
τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λου-
λούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα,
πανσέδες, βιωλέττες, γεράνια, τριαντάφυλ-
λα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὅμορφα φυτευμένα ὅλα
σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ
σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. "Οταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κῆπο. "Ερχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές - συντροφιὲς καὶ τὸν περιποιοῦνται. 'Εφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς "Έκτης τάξεως.

6 ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν όμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

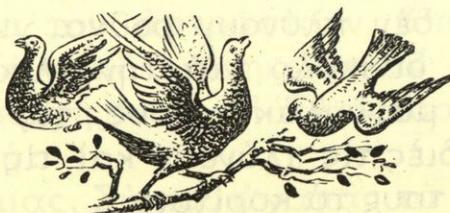
Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾶ τὸ μάτι,
φθάνει ὡς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾶ ἢ ψυχῆ.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γῦρο του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδῶν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

«Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ»

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

"Ολα τὰ παιδιά τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἡμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιά παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. "Ομως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

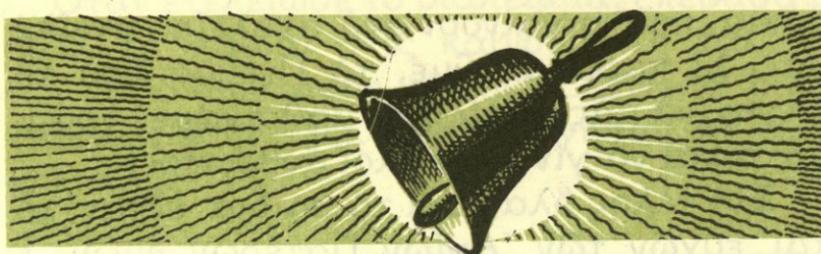
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στὸ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

'Υπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει: «'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιά ἡμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχά τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατὶ αὐτὸς εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. 'Αλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα ἀρχίζουν τακτικὰ τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὥρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμή, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὥρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ’ αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἔναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὔχαριστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κί ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή :

« Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στὸ σχολεῖο, στεῖλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμα Σου τὸ "Αγιο, νὰ μᾶς φωτίζῃ νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι».

Στὸ τέλος δλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὔχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

"Ο δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ολα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

'Ετραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, ποὺ εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

"Αλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἀρνί.

"Οταν ἐτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ δὲ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

"Ἐτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἐγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἤκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμά
ή Έλένη πλησιάζει:
— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπό μακριά φωνάζει.

”Εμαθα είς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

”Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

A ”Εμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσῃς,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μ' ἄν τ' ἀκούσῃς, θ' ἀπορήσῃς.

Κι ἡ μητέρα τῆς Έλένης:
— Εἶν' οἵ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνῃς,
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

’Ιωάννης Πολέμης

10. ΜΙΑ ΆΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

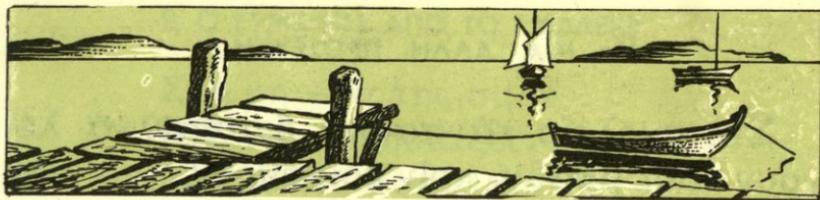
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σύ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾶ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

»Θεέ μου, Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

»Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἔνα καλό, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια.»

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ, ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

“Ἡτο Αὔγουστος. “Ολος ὁ κόσμος εύρισκετο στὶς ἔξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. ”Αλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἥσαν στὸ ἔξοχικό τους κτήμα. Μαζί τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυό της παιδιά, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἔνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

‘Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ’ ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια:

Οι συκιές καὶ οἱ ἄχλαδιὲς γεμάτες μυρωδᾶτα σῦκα καὶ ἄχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν δλοι μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἥσυχη, ἀπλώνεται ὅς πέρα σὰν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν; ἀνέπνευσαν
βαθιά τὸ θαλασσινὸ ἄέρα, ποὺ ἦτο δροσε-
ρὸς καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Αταξίες ὅχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Οποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξανα-
έλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

‘Ο Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί.” Ετοιμοι, ἐμπρός, μάρς.” Ένα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

‘Ο ἔνας πετά στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

‘Ο Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν τώρα τὶς κολοκύθες των καὶ κολυμβοῦν μ’ αὐτές.

‘Ο Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἔνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὅστερα ψηλά.

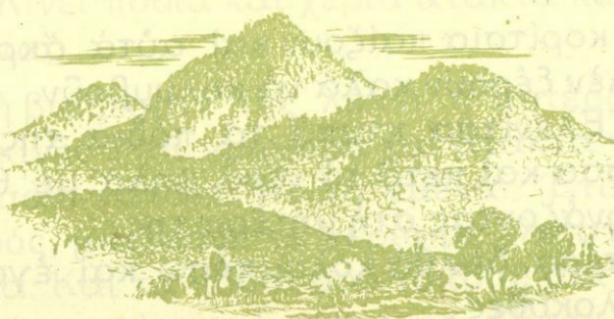
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

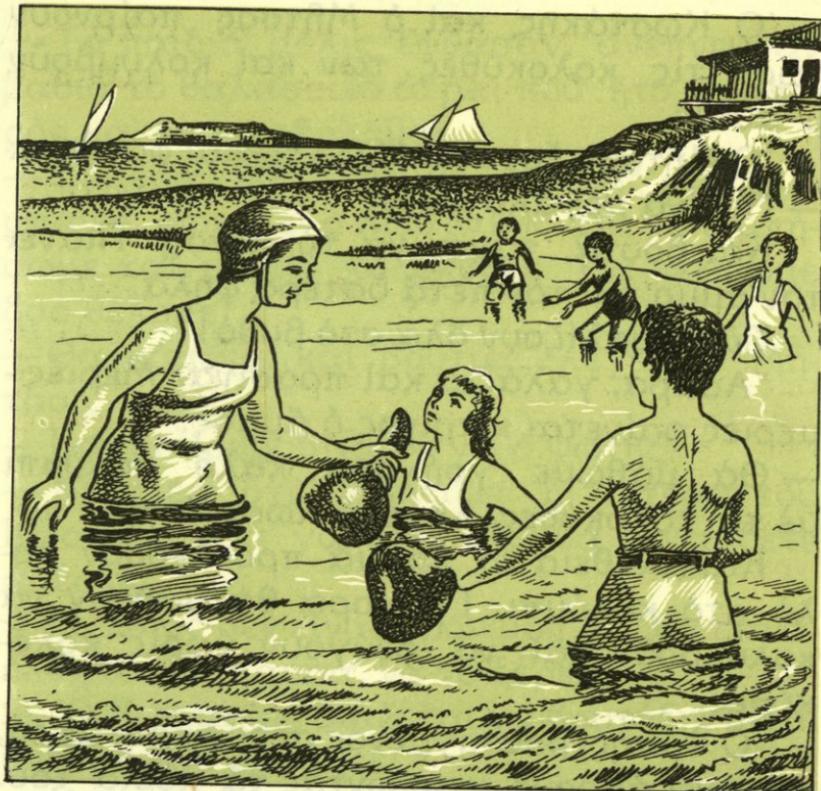
“Ασπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές - μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τά παιδιὰ προοδεύουν πολὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολοκύθες.

‘Ο Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη, σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾶ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἔγὼ μὲ τὶς κολοκύθες;

— Ναι, ναι! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.
Ο Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μήτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὀδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾶ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴν ράχι των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὥραία ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἐλενίτσα! "Ομως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. "Ετσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύῃς, μιὰ νὰ τὰ τεντώνῃς. "Ετσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέχνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάῃ καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἀρκετὰ γιὰ σήμερα.

Τὴν ἴδια ὕρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη φωνάζει :

— Ἐλάτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἐμείνατε μέσα στὸ νερό.

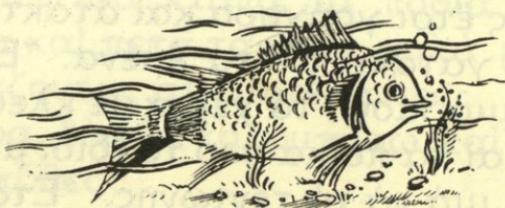
Μὰ ἔκεινα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

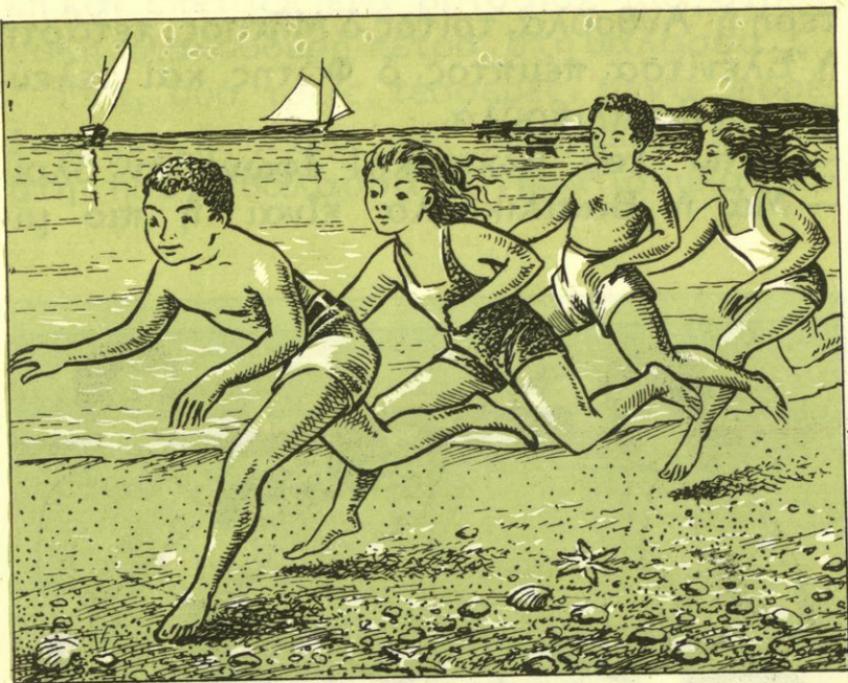
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο ὅμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα τού λέγει αὐστηρά :

— "Οποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κολυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιά ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆκαν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— 'Εμπρός, φωνάζει ό πατέρας τοῦ Κωστάκη, στὴ γραμμή, ποιὸς θὰ φθάσῃ πρῶτος σ' ἔκεινο ἔκει τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» ποὺ θὰ εἰπῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! "Ενα, δύο, τρία!

"Α, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχῃ κανεὶς στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ό Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος δὲ Μῆτσος, τετάρτη
ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος δὲ Φώτης καὶ τελευ-
ταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.
— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

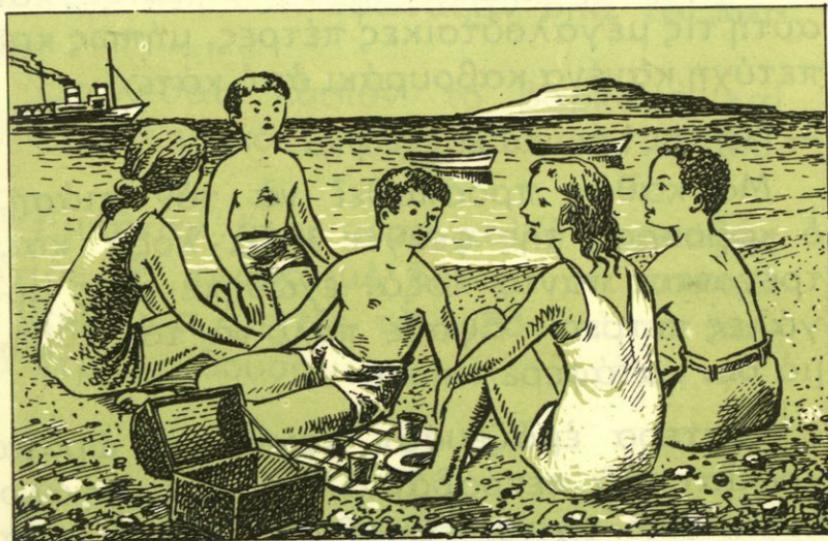
κρή, εἶπε δὲ Κωστάκης· γι' αὐτὸν ἥλθε τε-
λευταία.

— "Ελα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετρα-
δάκια, λέγει δὲ Κωστάκης, νὰ ἴδούμε ποιὸς
θὰ τὰ πάγη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ
πολλὲς φορές, εἶπε δὲ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἔνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερή πέτρα, στὴ θάλασσα.

Φιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορὲς ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἥσυχη θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

ΑΜιά, δυό, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

‘Ο Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλᾳ καὶ τὸ Φώτη
ψάχνουν· γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πη-
γαίνει κοντά των.

—’Επιάσατε κανένα; τοὺς ἔρωτῷ.

—”Οχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ
αὐτὴ τὶς μεγάλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ
πετύχῃ κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ,
ὅ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καὶ,
τρέχοντας πάντα λοξά, ἔχωθηκε στὶς με-
γάλες πέτρες. ”Εψαξε πολὺ νὰ τὸν εὕρῃ,
μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

“Υστερα ἐμάζευσαν κογχύλια, ώραια
χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἔνα μεγάλο
καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ
καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ με-
γάλη ὅρεξι αύγα, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ
στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του,
φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα - ἥσυχα
στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κα-
τάλευκοι γλάροι.

Νὰ καὶ ἔνα πλοῖο μακριά, ποὺ περνᾶ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

— Τί ώραία νὰ ἥμαστε μέσα, νὰ ἐταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

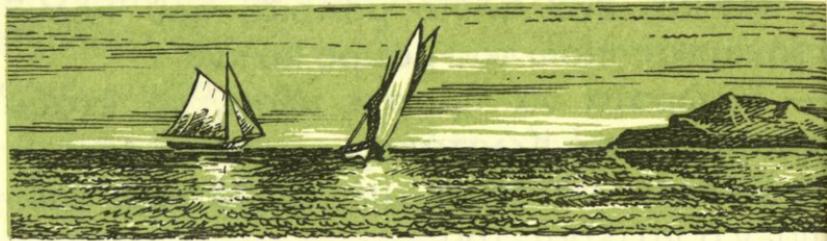
— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ἐρώ-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμου-
διά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παι-
διὰ ἐτραγουδοῦσαν:

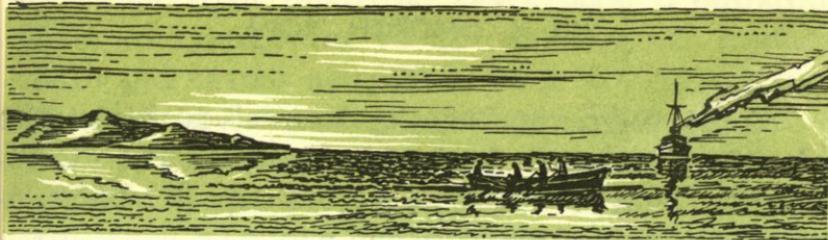

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν.
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, άέρα, τὸ παννάκι,
φύσα το μ' ὄρμή,
κράτα ἵσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἐγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζῃ :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἐμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὅμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὅμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

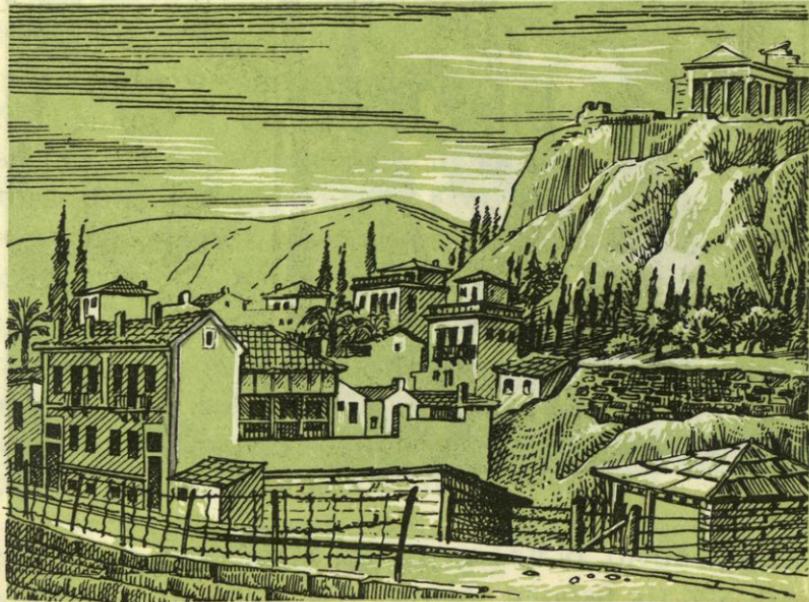
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὅμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἥμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἔπειτα μεγάλες πολιτεῖες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολι της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτές τὶς ὅμορφιές, ἔνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἔξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὅμορφη χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἡρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἰμαστέ σήμερα ἐμεῖς ἑλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμό της, γιὰ νὰ γεμίσῃ ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἰσθε Ἑλληνες.

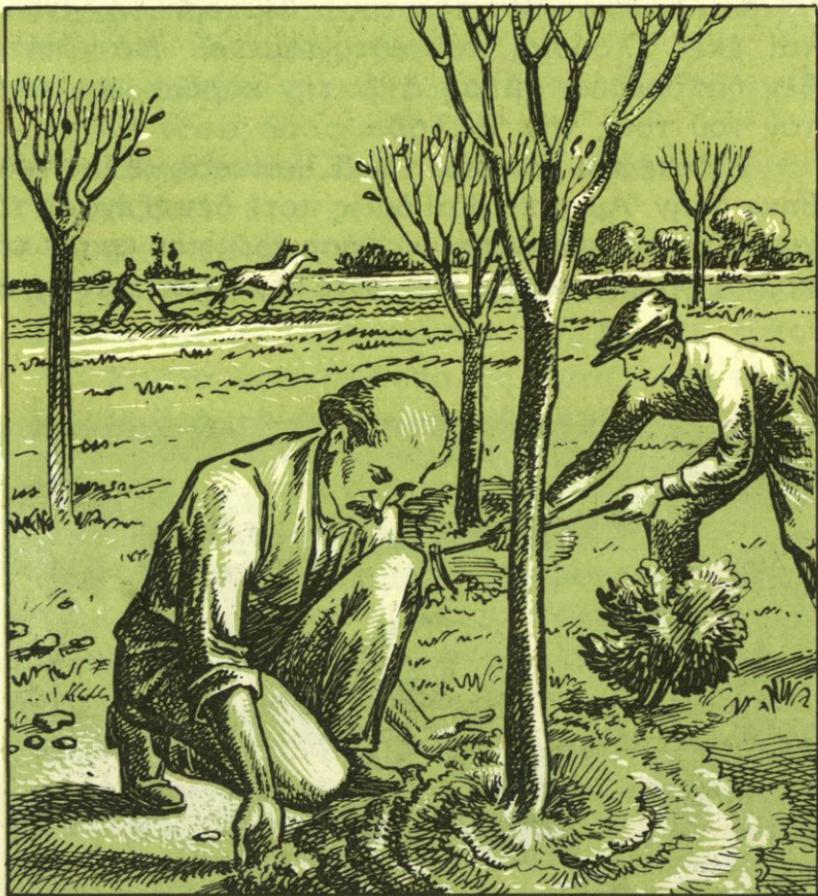
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ό δάσκαλος, όσοι άναγκάζονται νὰ ξενιτευθοῦν, νὰ λησμὸνήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Οσοι "Ελληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ήμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. 'Ημπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. 'Ημπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εύτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ήμπορεῖ νὰ σβήσῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἐλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θείο τῆς Ἐλενίσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἔξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσῃ ἐδῶ, ποὺ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ποὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμένα φύλλα τῶν δένδρων ἀρχίσαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε - πότε νὰ συννεφιάζῃ καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὔλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὕτε μεγάλη ζέστη οὕτε πολὺ κρύο.

Ανθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἀρχίσαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνά στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴν λίπανσι τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ώριμάζουν.

Απὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Απὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἔνα ώραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο:

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Φεύγουν πιὰ τὰ χελιδόνια.

Κρύωσε δὲ καιρός.

Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια

Στὸ χαντάκι ἐμαζευθῆκαν

κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι δὲ ἀμπελουργός:

Κι ἥλθε εὐλόγημένη ἡ ὥρα,

ποὺ θὰ σπείρῃ στὸ χωράφι
στάρι δὲ γεωργός.

Ο καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νᾶβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
θᾶρθη ἡ χειμωνιά.

Θᾶρθουν κρύα, θᾶρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

«Τραγουδιστής τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ TZITZIKA

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἔμαζεύθηκαν κάτω
ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὅρεξι.

— Τί ὡραῖον ἡσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά !

— Τὴν ἀχλαδιὰ αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παπ-
ποὺς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν
γέρικη. "Ομως, γιὰ ἵδες πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ
ἔχει ἀκόμη μέσα της ! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδᾶτα
ἀχλαδια κάμνει κάθε χρόνο !

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζιτζί-
κια μὲ τὴ μουσική των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς είχαν
προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ
δύναμι των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ : τζ, τζ, τζ, τζ...
Χιλιάδες τζιτζίκια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ
δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν
ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζιτζίκια νὰ τραγου-
δοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα ; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πα-
τέρας. Νομίζει κανεὶς πώς εἶναι τόσο ἐνθουσια-
σμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν, πώς νὰ δείξουν τὴ χαρά
των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζιτζί-
κας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πεῖνα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφή-
νει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμύθι, πώς ὁ τζιτζί-
κας στὸ τέλος κατήντησε ζητιάνος καὶ ἐγύρευε
φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ομως ἐγὼ
δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμύθι. "Αλλο

παραμύθι λέγει, πώς ό τζίτζικας κάθεται στά τρυφερά κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτά τὴ σουβλερή του γλῶσσα στὴ φλούδα.

‘Από ἐκεῖ ρουφᾶ τὸ χυμό, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἔναν νὰ τὸν ίδω.

— “Οχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

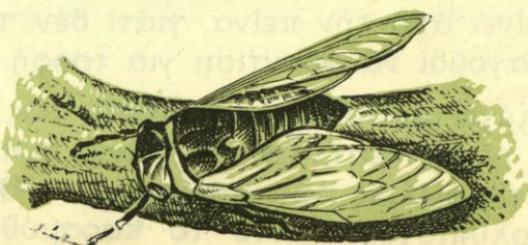
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, δσο νὰ τὸν ίδω, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

‘Ο μπάρμπα-Θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἔναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

‘Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἅπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἔκείνος δμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. “Ολοι ἐγέλασαν.

“Υστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δούλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Έκει πού ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατή καὶ τρομαγμένη φωνή:

— "Ενα φίδι, ἔνα φίδι!"

"Ολοι ἔτρεξαν γρήγορα ἔκει καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἔνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθώς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι. Ἡτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινοῦσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— "Οχιά είναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

"Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, είναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. "Ἔχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὁποιον δαγκώσῃ, ἂν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἥμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει όχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ιδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γῦρό μου καὶ ἔνας γέρος—Θεός σχωρέσ' τον, τώρα είναι μακαρίτης, ὁ γέρο—Δημήτρης—ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνῃ. "Ετσι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἐπρόφθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιά κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἔξακολούθησε :

— Δὲν εἰναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι, ὅταν εύρισκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἰναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τι πρέπει νὰ κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πέις μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

— Πρώτα - πρώτα, πρέπει άμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος, ποὺ ἐδαγκώθηκε, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἑκεῖ ποὺ εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδήλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ, τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἶναι πάρα πολὺ σφιγκτό, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἷματος καὶ νὰ μὴν ἡμπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Άμέσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὁχιᾶς, ποὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε δλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

"Αν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἑκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντοῦζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδὴ τὸ σφιγκτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἡ καυτηρίασις, πρέπει νὰ γίνουν άμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τὶς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸν Ιατρό.

Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τῆς ὁχιᾶς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πώς θὰ πεταχθῆ

καμμιά δχιά νὰ τὴν δαγκώσῃ. Ἐκοίταζε τὸ σκοτωμένο φίδι καὶ ἔθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ στολίδια, ποὺ ἐστόλιζαν τὸ κορμί του. Ὁλόκληρο κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαῖτάνι.

‘Ο μπάρμα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του, τὸ ἄσπρο.

— “Αντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

“Επειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἤμπορούσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

“Ηλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἤθέλησαν νὰ πάρουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρύγο.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἡσυχάσῃ :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἔσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαίνουν ὅλη τὴν ὥρα, οὕτε ὑπάρχουν πολλὰ ἔδῶ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἤλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ-Νικόλας. Ὁτο ἔνας ύψηλός, λιγνὸς ἄνδρας, μὲ τὸ ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὕμνο καὶ μὲ τὴ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά ! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

‘Ο κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ δχιά ἔσκότωσαν τώρα δὰ οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

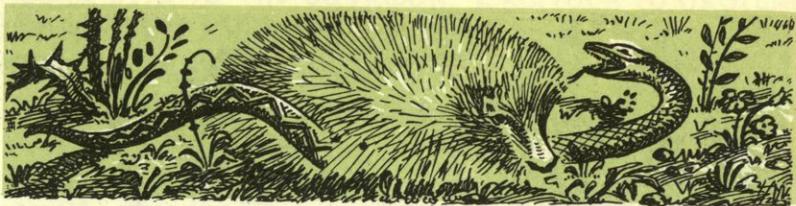
— Μπά ; ̄καμε ό κύρ - Νικόλας. Βρέ τήν κακομοίρα ! ̄Εγλύτωσε λοιπόν ἀπό τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εύρη ἀπό τὶς κοπέλλες. ̄Εδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ̄πιασαν ἔνα σκαντζόχοιρο ὃς μιὰ δκά.

— Πῶς εἰναι ό σκαντζόχοιρος, πῶς εἰναι ; ̄έρωτησαν τὰ παιδιά.

— Δὲν τὸν ξέρετε ; ̄Α! εἰναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ίδητε ; ̄έρωτησεν ό κύρ - Νικόλας.

— Ναι, ναι, ὅς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ό Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ό πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸν ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἀκουσαν πώς ἐπιάσατε ἔνα σκαντζόχοιρο. Ἡλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἴδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ο κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἔξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιὰ ἔνα καλάθι καὶ τὸ ἄνοιξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὅλο ἀγκάθια, ἥτο ἐκεῖ μέσα. Ο κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινήται ν' ἀνοίγῃ σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνῃ. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἔνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Α, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἴδῃ πιὸ κοντά.

Ο σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἐπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ή κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερὰ ἡσαν τόσο φοβισμένα! Ἀμέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι κι ἔγινε ἔνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει δι πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ο σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν όχια σφιγκτά μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν ούρα καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ όχια πολεμᾶ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν ἥμπορει. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὃσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε δι καλός σου δι σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἀμ’ τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾶ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε δι κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. "Υστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ’ ἀγκάθια του. "Ετσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Αφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγῷ τὶς όχιές, εἰπε δή Ἐλενίτσα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε δι κύρ - Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

— Αφοῦ εἶπαν αὐτά, δι Μῆτσος καὶ δή Ἀνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σύκα.

— Επειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ - Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Ολος δέ κόσμος εύρισκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνοῦν δλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα εύρισκονται ἀκόμη στὸ κτῆμά των, στὴν ἔξοχή. Ἔχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγο. Ἀπὸ πολὺ πρωὶ μὲ τὸ γλυκοχάραμα, ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἀλλοὺς ἐργάτες.

Κρατοῦν δέ καθένας τὸ μικρό του καλαθάκι καὶ ἔνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσ-
οχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βά-
ζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

"Αμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν
καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορὲς τὸ ἔγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὕτε
ξεύρουν !

"Ἐργάζονται μὲ ὅρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν
μαζὶ μὲ δλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργά-
τριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἔνα ἀπ' αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΆΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

"Ἐνα πουλὶ θαλασσινὸ
κι ἔνα πουλὶ βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :

— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλὶ,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχυης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

"Αν κάτσω Μάνη καὶ Θεριστὴ
κι δλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἀν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.

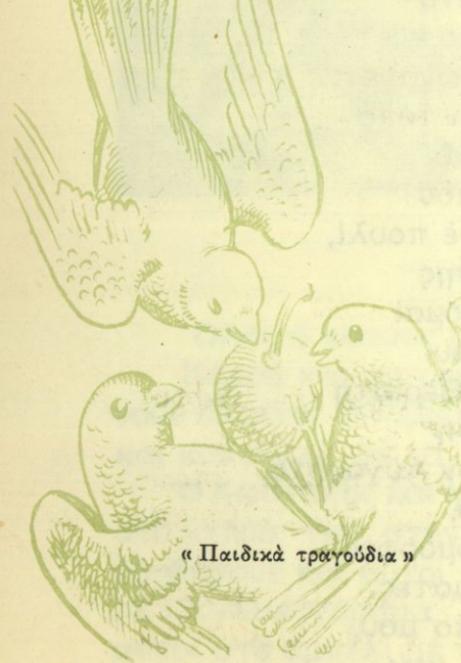
Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὅμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ίδικούς μου.

Δημοτικό

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἐπεσαν δχτὼ σπουργίτες
κι ἐτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἐκουνοῦσαν τὶς ούρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

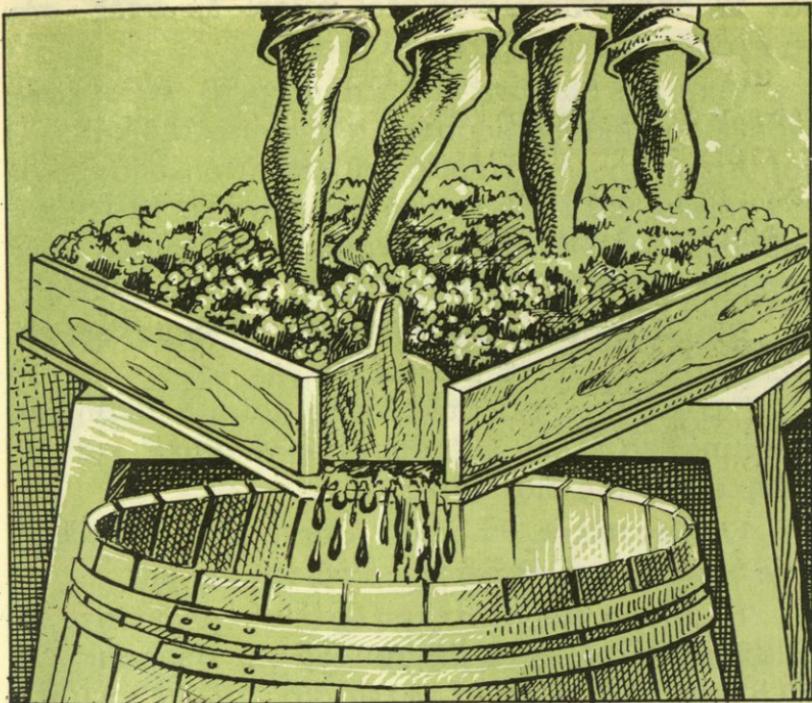
«Παιδικὰ τραγούδια»

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Zacharias Papantoniou

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἥτο γεμάτο ὥς ἐπάνω.

Δυὸς γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἔπλυναν καθαρὰ - καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἀρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἔργάτες, σὰν νὰ ἔχόρευαν ἐνα παράξενο χορό.

Ἄπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηρίου κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἐνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἐπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἕρριχνε στὸ βαρέλι, ποὺ ἦτο δίπλα καθαρό, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἀδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε : ἐνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἐνα μολύβι καὶ ἐνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἔτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ Ἰσια γραμμή. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εύρηκε σωστὲς διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνη λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα - Θανάσης, ποὺ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειασε μὲ μοῦστο νόστιμη μουσταλευριὰ μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ φιλὴ κανέλλα. Ἔπειτα ἔφτειασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιὰ νὰ φτειάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι !

“Οταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωì-πρωì έξύπνησε και ἀκουσε
τὸν πατέρα του, ποὺ ἔψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

‘Α, ναι! ’Αμέσως έθυμηθήκε. ‘Ο πατέρας του
ἔχει σήμερα τὴν ἑορτή του. ’Η μητέρα του θὰ φο-
ρέσῃ τὸ καινούργιο τῆς φόρεμα και θὰ στέκεται
στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. ’Η σάλα θὰ
είναι ώραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριάτικα και
τριαντάφυλλα και στὸ ἔρμάρι θὰ είναι σωρὸ γλυ-
κά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

- Κωστάκη, ἔξύπνησες; εἰπε.
- Ναι, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ρούχα σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πάτε στὴν ἐκκλησία.

Ο Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. "Υστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα δὲ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς είμαι ἔνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸ ύποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ρούχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε ἔλθει λίγο πρίν, ντυμένη τὸ καλό της φόρεμα:

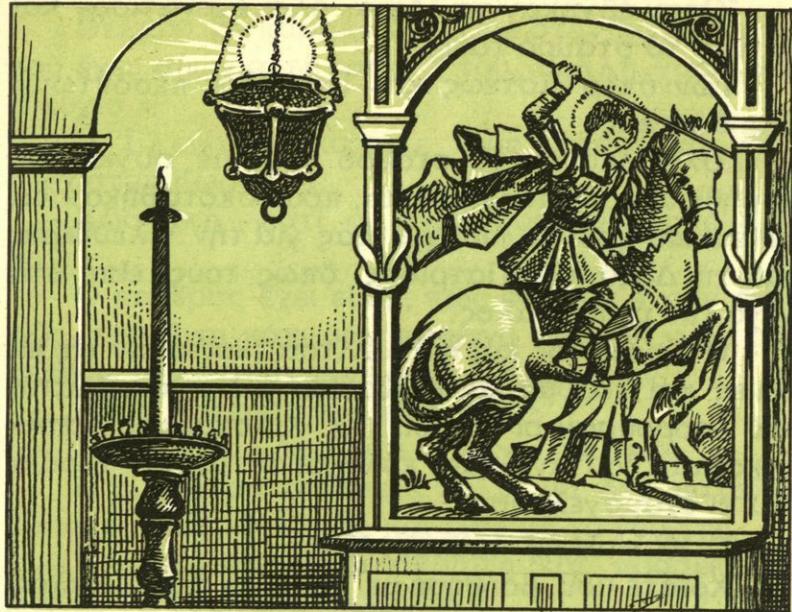
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει δὲ παπᾶς καὶ τί ψάλλει δὲ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ είσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία;

— Ναι, πατέρα, θὰ είμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πάμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στὴν ἐκκλησία. Ἡτο γεμάτη ἀπὸ κόσμο.

Οπατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἥσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε δλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα δλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὑστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

Ο ψάλτης ἔψαλλε. "Ολοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Οταν ἐβγῆκαν τὰ “Αγια, ὅλοι ἔγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ύπερ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε δὲ παπᾶς.

“Ολοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲν συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του δὲ δάσκαλος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἔθαύμαζαν τὰ ὡραῖα χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ “Αγιοι. ‘Ο Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εύλογοῦσε μὲν τὸ χεράκι του κι ἔχαμογελοῦσε.

‘Ο Κωστάκης προσευχήθηκε :

«Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά».

“Υστερα ἀπὸ λίγο δὲ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

‘Η Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. “Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

‘Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου,
ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ
εύτυχία ».

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἀγίους καὶ εἶπε
σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἄγιοι φοροῦν χρυσὸν στε-
φάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πὼς οἱ ἄγιοι ἔχουν ἄγιο
φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸν στεφάνι γῦρο στὸ
κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολύ, μὰ δὲν καταλά-
βαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτική,
ῶσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἑκκλησία.

Καθώς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸν κανδήλι, ποὺ ἐκρέ-
μετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, τῆς ἥλθε στὸν
νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της :

Χρυσὸν κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.

Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτῖνά του ἀν τὰ φθάσῃ.

“Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,
ποὺ ὁ Θεὸς δρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιός σοῦ τό ραψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ώμιλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

“Οταν δὲ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι’ εύχῶν τῶν ἀγίων..», δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πάμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ωραία Πύλη ἐστέκετο δὲ παπᾶς καὶ ἔμοιραζε τὸ ἀντίδωρο. Ο κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

— Είμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς γιατὶ ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησίᾳ φρόνιμα.

Καθώς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἔχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλά, κύρ-Δημήτρη!

Ο Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὔγης τερπνά,
τὰ παιδάκια ἡ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾶ.

— Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἰναι Κυριακή,
ἡ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἔκει;

— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρά
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.

Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ πλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι χώρισε ἀργυρό.

Τ' ἀλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σάν ἀγγελούδια κι ἥσαν μιὰ χαρά.

Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτή
τὸ μικρό της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερά κρατεῖ.

Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.

Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζὶ
στὸ σπιτάκι ἡ συνοδεία ἔρχεται πεζή.

Σ' ὅλη χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζὶ των ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἔορτάζει τὴν Ἔορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἄπὸ τὴν ἐκκλησία ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμή.

Ο Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἐκτης καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἡσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ο δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

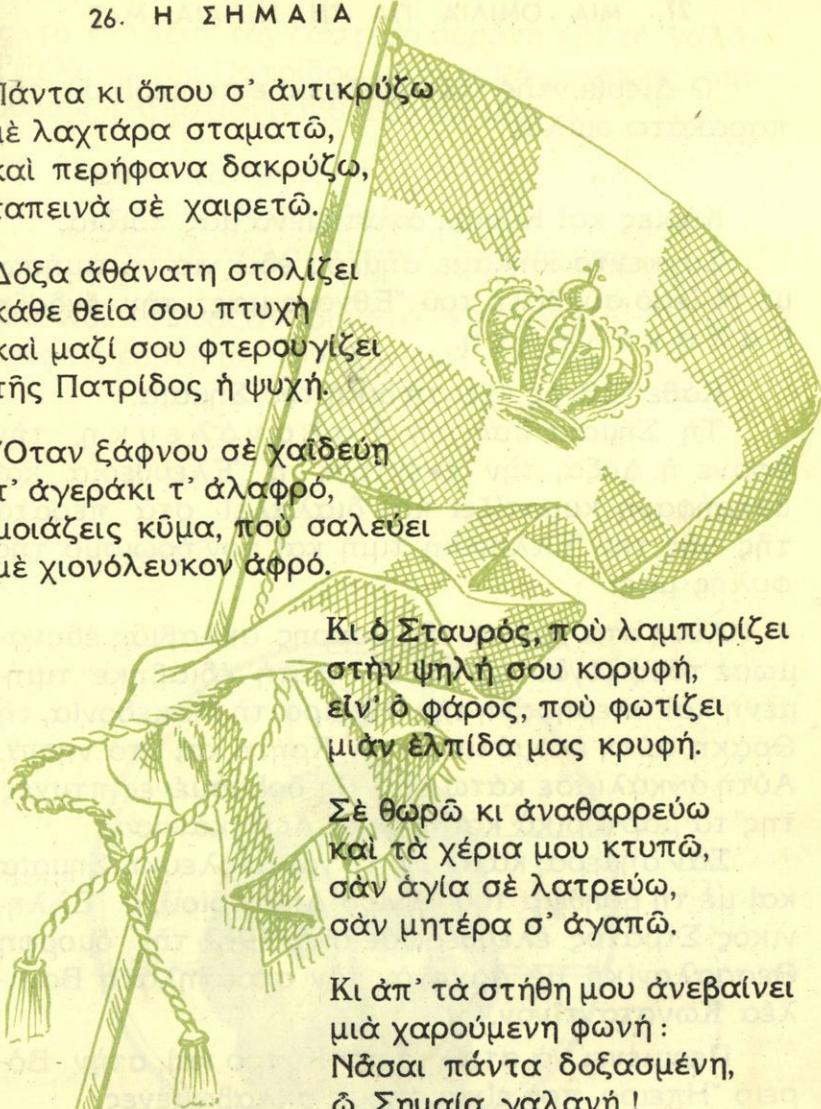
Ἡ ἔορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὡραίᾳ προσευχῇ.

Ο Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὡραῖα ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

Πάντα κι όπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ¹
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

“Οταν ξάφνου σὲ χαιδεύῃ
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, ποὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι δ Σταυρός, ποὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλή σου κορυφή,
εἰν' ὁ φάρος, ποὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφή.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἄγια σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νάσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή !

« Τὰ πρῶτα βήματα »

Ιωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

‘Ο Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω δημιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ιερὸ σύμβολο τοῦ Ἐθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γαλανόλευκην.

Κάθε Ἐθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν
ύφανε ἡ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ
ύπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωισμὸ τῆς
φυλῆς μας.

Αύτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιᾶς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αύτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένη καὶ ύπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αύτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αύτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
της τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ’ τὴ γαλανόλευκη Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, δὲ Ἐλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὅμορφη
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντίνον.

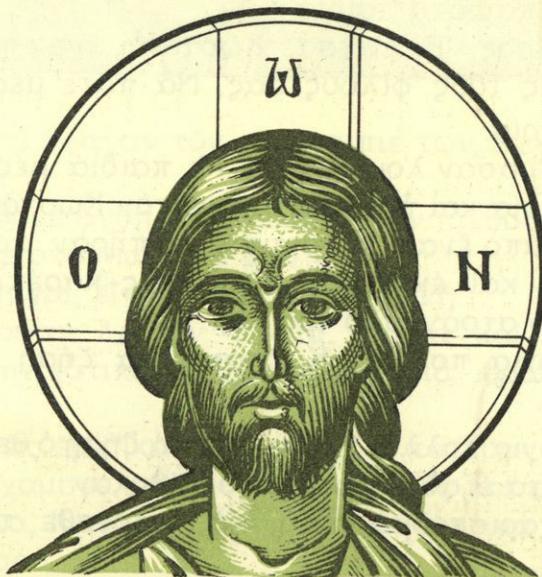
Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βό-
ρειο Ἡπειρο, ποὺ εἰναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

‘Η Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκό της χρώμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸν καὶ τὰ γαλάζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ δ σταυρὸς τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανική θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ "Εθνος !
Ζήτω δ Βασιλεύς !
Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

"Ολοι ἔφωναξαν δυνατὰ « Ζήτωωωω ! » καὶ ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν "Υμνον.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

‘Ηλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

‘Ελεγαν « χρόνια πολλά ».

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. ‘Ητο πάρα πολὺ εὔχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ δλους.

‘Ηλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἰπαν στὰ παιδιά :

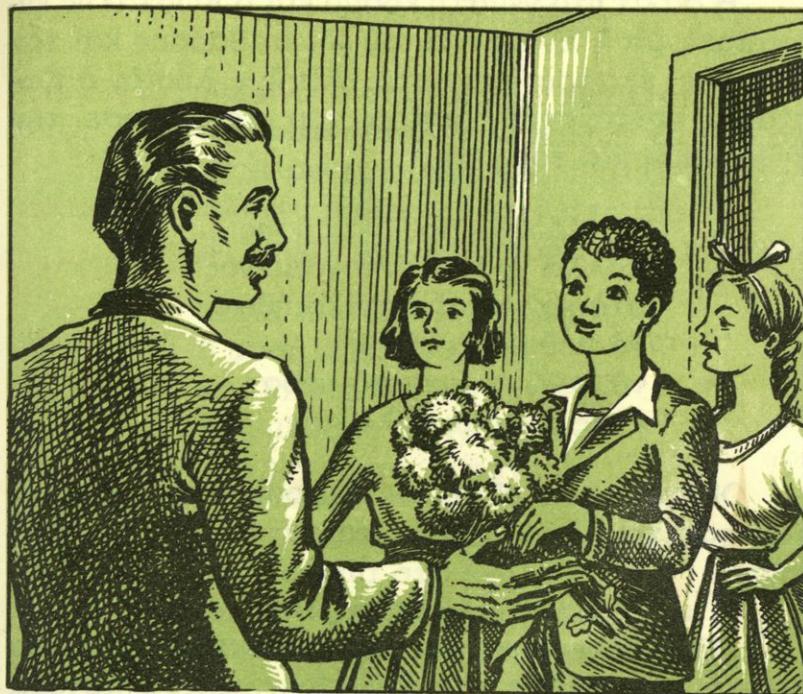
— Έμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πάτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

‘Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἔναν κουραμπιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἔναν καὶ ἐκάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες των, γύρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἔξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὔχαριστοῦμε πολύ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Αφοῦ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει δὲ Κώστακης:

— Κόβομε ἀνθηνά νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πάμε στὸν πατέρα μου;

— Ναι, ναι, εἰπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἐκοψαν λοιπὸν ώραία ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰ ώραία ἀνθοδέσμη.

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, δὲ πατέρας τοῦ Κώστακη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε:

— "Ελα, Κώστακη, πές μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

‘Η σάλα ήτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐντράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἑσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εύτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἰσαι δόηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἐνας ἀνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἔχειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν ἑτράβηξε κοντά του καὶ τὸν ἐφίλησε.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— “Ἐλα Ἐλενίτσα, πέξ καὶ ἔσυ ἐκεῖνο τὸ ὥραίο ποίημα, ποὺ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

‘Η Ἐλενίτσα μὲ ὥραία φωνὴ εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει ;
— Ἡ χρυσῆ μου ἡ μητέρα !

Ἐξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾶ τρελὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει ;
— Ο χρυσός μου δ πατέρας !

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὡραῖα στὸ σχολειό ;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα ;
— Δὲν τὸ ξέρετε ; εἰμ' ἔγώ !

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ (28η Οκτωβρίου)

Προχθές διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. "Ητο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἶπε, πώς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἀλλη ἑορτὴ. "Η μεγάλη Ἑθνικὴ Εορτὴ τῆς 28ης Οκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἔξωστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. "Ετσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμο γιὰ τὸν κίνδυνο, ποὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὅμορφη πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς είχαν κηρύξει τότε ἔξαφνικὰ τὸν πόλεμο.

28 Οκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἀσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἰδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά κι ἐκαλοῦσαν ὅλους τοὺς "Ἑλληνες στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

"Ολοι οι "Ελληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος." Αφησαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. Ἐτρεξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὅλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ δὲ πόλε-

μος, ποὺ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἔχθροι, ἦτο ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὕρμησαν στὴ φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χείλη ἐσκαρφάλωσαν στ' ἀπόκρημνα καὶ χιονισμένα βουνά τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη.

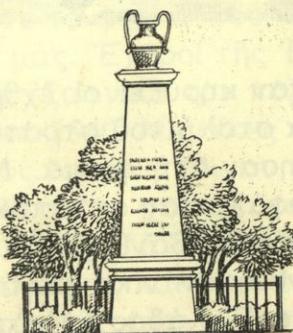
Τὸ ὄνομα τῆς Ἐλλάδος ἐγέμισε λάμψι.

Αύτή τη μεγάλη νίκη έορτάζουν σήμερα και στὸ Χωριό.

Απὸ ήμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρῷο τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρῷο εἰναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στὴ στήλη αὐτὴ εἰναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρο μὲ κάγκελλα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιών-λογιῶν ἀνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπτηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στῆθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ Παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἰναι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Οἱ ἀέρας γε- μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ!

Ἐμπρός! Ὄλόρθοι, ἀτρόμαχτοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντή, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο
καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα
μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
κι ἔνας δ νοῦς: Ἐμπρός!

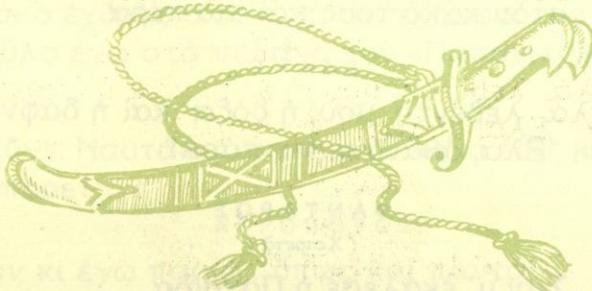
Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχτοι,
κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, δ Μωριᾶς, ἡ Ρούμελη,
ἐμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,
ἀχολογῶν οἱ κάμποι,
καίνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός!

«Παιδικὴ Ἀνθολογία»

K. Πιλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Σ

28η Οκτωβρίου 1940. Ήμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τήν ήμέρα αύτή ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἴδεα, ὅτι οἱ ἔχθροι δὲν ἥσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. "Ελα, ἀθάνατε Τσολιά!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετῷ καὶ στέκεται κοντά στὴν 'Ελλάδα')

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἰχα στὰ πόδια μου φτερά
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας «ἄέρα!»
ἔστειλα τοὺς ἔχθρούς μας
στὸν κακό τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σου
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατε Φαντάρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετῷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στὰ ὅπλα ἔκεινο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μᾶς στὴ μάχη
μ' ἔναν ὑπουλὸν ἔχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἡπειρό μας,
μ' ἀλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγε σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξες, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατο Ναυτάκι !

Ν Α Υ Τ Η Σ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «"Ελλη» μας, στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἔκεινο,
ώρκιστηκα πώς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά 'κανα ἔγω στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανὰ τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι δὲ ἔχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολύ, ἔκα-
να θρῦλο ἔγω στὰ πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγε, Ναυτάκι τιμημένο. "Ελα κι ἔσύ, καλέ μου
Αεροπόρε !

Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ο Σ

"Ημουν κι ἔγω παρών, δπως καὶ πάντα,

μέσ' στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.
Τὸν ἔχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτῶσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἔχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατὶ ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα !

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζὶ μὲ τὸν Τσολιᾶ καὶ τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τὴ φωτιά.
Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τὴ γλυκειά.
Πόσες φορὲς στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφὴ πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὕτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἡ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. "Ελα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα !

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἔγώ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἔδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἔκει στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τὴ Φανέλλα.
Πήρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιά τῇ φουστανέλλα
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζῆσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε, καλή μου Ἑλληνίδαι! Ἔλα, καλό μου Σωφεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασσα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκειά μας μάννα,
ἐφόρτωνα δσο μποροῦσε νὰ σηκώνῃ
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάνα.

Κι ὅταν τὸ αὐτοκινητὸ γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεὶ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τὴ γραμμὴ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἔχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμή.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὖγε σὲ ὄλους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποὺ μὲ τὴν δλόψυχη συνδρομή του ἐκερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δέν πεθαίνει
δέν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὄλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγοντ).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

‘Αθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

‘Η Ἀθῆνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἔξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἴστορία καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦτο ἀκόμη ἔνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου της βασιλιά Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὄλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἔξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἴστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

— Ολοὶ οἱ θεοί, χωρὶς ἔξαιρεσι, ἥθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὅμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ’ ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

— Ο Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὥρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεούς, ποὺ θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιό

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ύπὸ τὴν προστασία του. ۲۷

Ο διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἀρχίσε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστά στὸ βασιλιᾶ Κέκροπα καὶ σ' ὅλους τοὺς θεούς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβη-
καν ἀπ' τὸν "Ολυμπο.

Πρῶτος δὲ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἀρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε δὲ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἔνα ώραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

"Επειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς τὸ ἀκαρπὸ ἔδαφος τοῦ Ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ ἔχαριζε τροφὴ καὶ ύγεια στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

"Ετσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιά ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεούς τοῦ Ὄλυμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ἡτο ἀλήθεια μιὰ ύπεροχη σκηνή, ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα των τὰ παιδιά.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἔξυπνησαν πολὺ πρωί.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατά τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἀνθρωποι.

Μὰ καθώς ἔξυπνησαν, ἀκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, ποὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ιδῆτε! .

‘Ο Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. “Ἐτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. “Α, τί ἐγίνετο ἔξω! ’Απὸ τὴ μεγάλη βροχή ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. ‘Ο ούρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. ”Αστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. ‘Ο κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὅμπρέλλα, ποὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἅρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξῃ πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἄέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴν σκόνη καὶ τοὺς καπνούς. Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸν νερό.

Νά, ἔκείνη τὴν στιγμὴν ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἔξαδελφούλα. Πῶς σου φαίνεται σήμερα ὁ καιρός ;

‘Η Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲν ἔνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλή, ψιλή βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
‘Η κάθε μιά της στάλα
καὶ ἔνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ’ τοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾶ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελά ό πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δός του πιὰ ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σάν νὰ τοῦ λέη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίσῃ
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἰσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἔσύ;
— Νά, τὴν ὀμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώσῃ
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

‘Η μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὅμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξὶ του χέρι.

“Ηλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἔξαδελφάκια, περπατῶντας προσ-
εκτικὰ ὅσο ἡμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου; ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

34. Η ΣΠΟΡΑ

Τὸν Ὁκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, δὲ γεωργὸς δργῶνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

"Εχει ἔτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. "Εβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθενειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδὴ μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ύνια, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ δὲ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχὴν του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τὸ ἀργοκίνητα βόδια του δργῶνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

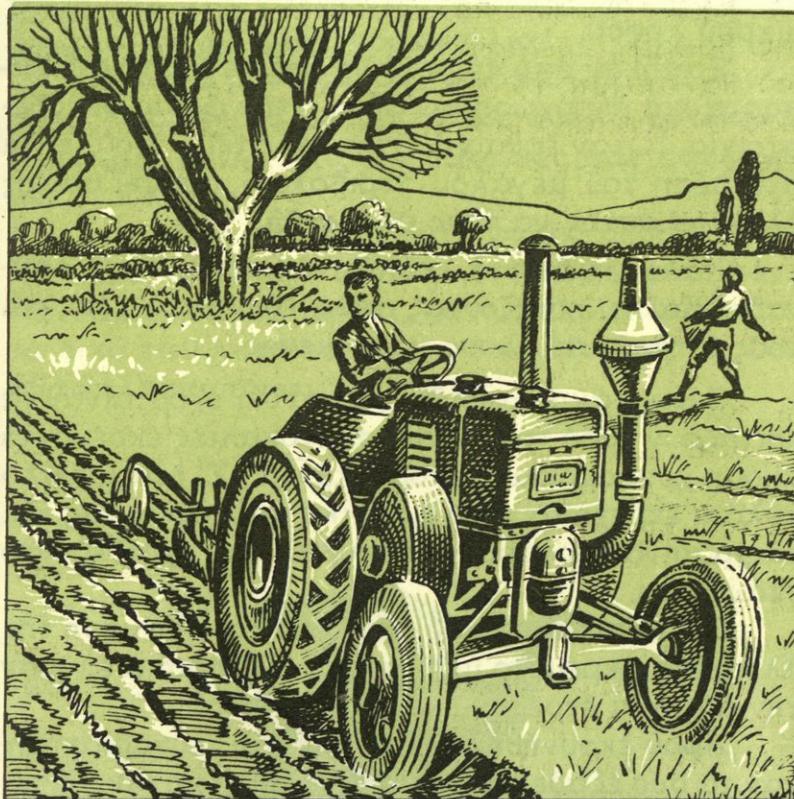
Τὸ εὔλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ δὲ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτικὴ του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταροθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὕρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ δὲ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καὶ, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ήμέρας καὶ ἡ γυναικά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρίν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχή των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεό νὰ εύλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

35. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΚΥΡ - ΓΙΑΝΝΗ

Τὴν Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴν μεγάλη καγκελλωτὴ σιδερόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὥραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, δικύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστὸς νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὡρίσατε, καλῶς ὡρίσατε, τοὺς ἐφώναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γῦρό των. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτόκαλια. Σ’ ἕνα μεγάλο αύλακι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἔχαιρεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

‘Αφοῦ ἔκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δύο ἔξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ελάτε, ἀς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ἔσαναγυρίζομε.

— Ορίστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε δικύρ-Γιάννης.

Καὶ ἀρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οι πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νο- στιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμάτα χυμό.

”Εκοψε ἔναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἐμοσχο- βιολοῦσαν τὰ γυαλιστερὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμάτες ἀφρᾶτα μανδα- ρίνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλὲς ἔξ- αδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐ- λάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικὰ των λογάκια. ”Ετσι, θαυμάζοντας τὰ δέν- δρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ο στάβλος ἦτο ἔνα μεγάλο ύπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

“Ολος δ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ύπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχνιά. Τὰ ζῷα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἰναι τὰ ζῷα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε δ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἐχω ἔνα βόιδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἔνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἔνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εύχόμαστε δ, τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε δ κύρ-Δημήτρης δ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εύχαριστῶ, ἀποκρίθηκε δ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα τῶν φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

37. Η ΚΟΥΝΙΑ

’Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἡτο ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἡθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— Ἐλάτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἀνεβῆτε καὶ οἱ δυὸς καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιγκτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιές καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ώραῖα ποὺ εἰναι ! ἐφώναζαν τὰ παιδιά.

— Ἐλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατή, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— “Ωπ, ὥπ ! ”Ως τὰ κλαδιὰ ψηλά. ”Ωπ ! σὰν πουλιὰ πετάμε. ”Ωπ ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ο κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

Φ Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. ”Ολα ἔδω στὸ περιβόλι σου εἰναι ώραῖα, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ’ ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου○

— Ἐλάτε τώρα, ἐλάτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἰναι πιὰ ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ο ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύσῃ.

Α Κατέβηκαν λοιπόν τά παιδιά καὶ ὅλοι ἐτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ο κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὔχαριστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὡραῖες ὥρες, ποὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχωνται συχνά.

Ἐδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ολοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὅλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαγιὰ καὶ στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

‘Η καμπάνα κτυπά! Έσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εύχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὕρουν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούρασι.

‘Ο κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾶ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν’ ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τό πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του δρυγάνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

“Ολη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὔγη μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τίς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρός, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιά φορά καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπῃ τὴ γῆ, ποὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνῃ καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

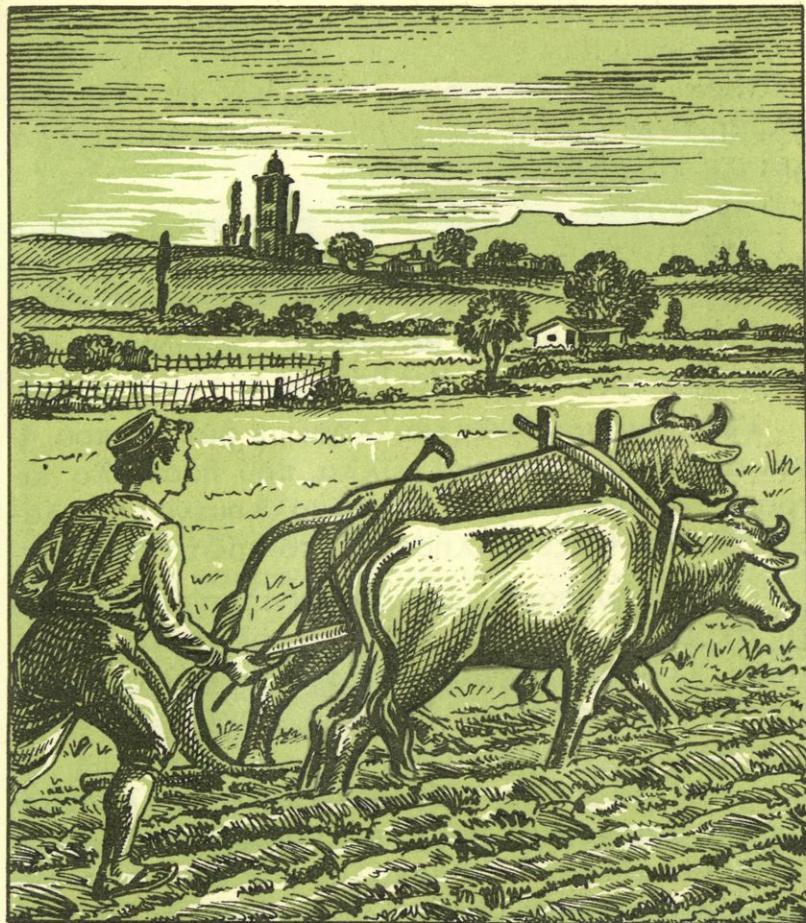
— Νὰ δουλεύῃς καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ δρεξι, τοῦ λέγει. "Οταν τελειώσῃς τὸ Δημοτικό, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύῃ, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας, καὶ τὸ Χωριό μας, καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλη τὴν ἴστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αύγῃ τὰ βόδια τους κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειό
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολειό.

‘Ο δουλευτής τ’ ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατὰ
καὶ τὸ σταυρό του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾷ.
Ἐσύ ’σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λές στὸν οὐρανό.

“Ανοιχτὰ μυστικά”

Αλέκος Φωτιάδης

Μιά ήμέρα οι μαθηταί ἀκουσαν μὲ προσοχὴ δσα εἶχε γράψει γιὰ τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ δμάδα παιδιῶν.

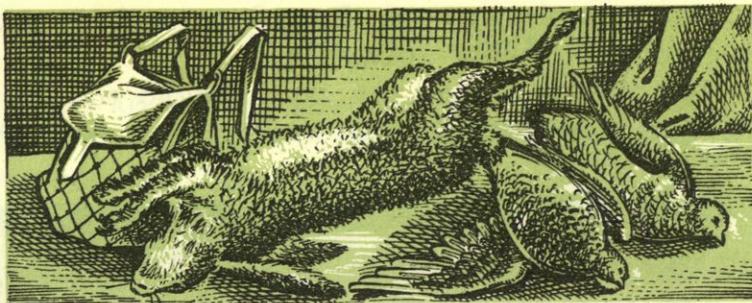
«'Απὸ ήμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γῦρο ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

»'Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἥσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἥσαν ὅλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἥσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἔξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. 'Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ζεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζωντανὲς οὐσίες στὸ δένδρο. "Υστερα πέφτουν.

» Τὰ ζερά φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἀλλα ἥσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἀλλα ἐτρίβοντο εὔκολα. 'Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἰναι ἀπειρα μικρὰ ζωύφια, ποὺ ἡ δουλειά τους εἰναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὅμορφη ἡ ιστορία τῶν φύλλων! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ζεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἄνοιξι ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή έποχή τοῦ κυνηγιοῦ. Σύχνα ἀντηχοῦν κοντινὲς ἢ μακρινὲς τουφεκιές. Ὁ κύρ-Δημήτρης μ' ἄλλους χωριανούς, ποὺ ἀγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν ἀπὸ τὰ ξημερώματα μὲ τὰ τουφέκια τους καὶ μὲ μιὰ καλὴ προμήθεια ἀπὸ φυσίγγια. Πάρονται λίγο πρόγευμα καὶ τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. Ἡ Σπίθα ἔχει ὅσφρησι ἐξαιρετικὴ καὶ ξέρει νὰ εύρισκῃ τ' ἀγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾶ, νὰ τὰ πιάνῃ, δίχως νὰ τοὺς κάνῃ κακό, καὶ νὰ τὰ φέρνῃ στὸ ἀφεντικό της.

Πολλὲς φορὲς οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν μὲ τὸ βασίλευμα τοῦ ἥλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέροντας στὴ σακκούλα τους κανένα λαγό, παχούλα δρτύκια ἢ καμπιὰ πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ἡ συντροφιὰ ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς Ἐλενίτσας καὶ τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι γιὰ ἐπιτυχημένες ἢ χαμένες τουφεκιές, γιὰ δύσκολα κυνήγια. Είναι νὰ γελᾷ κανεὶς μὲ τὶς

άστείες περιπέτειες, που διηγούνται καὶ μὲ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλοῦν ἐπίσης γιὰ τὴν παλληκαριὰ τῶν σκυλιῶν καὶ πρὸ πάντων τῆς Σπίθας, που ὅλοι τὴν

εύρισκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλὶ ὅλης τῆς περιοχῆς.

‘Ο Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. ‘Η Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι’ αὐτές. Αὕτῃ χαιδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, ποὺ τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἡ μητέρα της νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιὰ ὅμως ἴστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωσι στὰ παιδιά.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

“Ενα πρωί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στὸ δάσος γιὰ κυνήγι, μαζὶ μὲ τὸ σκύλο του. Ο σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ περπατῇ μὲ μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζωνται κυνήγι.

Ο κυνηγός ἔκοιταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ νομίζοντας πώς ἥτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἀλλ’ ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἥτο; Ένας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἥτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτερούγες του καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ο σκύλος ἥτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῆ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἔνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἡτο δὲ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἥθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνάσηκωμένα τὰ φτερὰ κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ο σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορὲς δὲ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ δὲ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθιχώρησε λιγάκι, ἔγαύισε δυδ-τρεῖς φορὲς κι ἔκοιταξε μὲ ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι δὲ κυνηγός τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Έλενίτσα.

— "Έχε λίγη ύπομονή, είπε ο παππούς. Ό κυνηγός δὲν ήτο σκληρός. Έθαύμασε κι αύτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλο του. "Εσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλά τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἕνα βάτο.

— "Αχ! είπε ή 'Ελενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, ποὺ αύτὸς ὁ κυνηγός είχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πώς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἔκει φαγητό, ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἔγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ο παππούς. Γιατὶ ὑστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ίδῃ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῇ καὶ νὰ πετᾶ στὰ δένδρα μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ή Μιμή είναι ή κομψή καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιού. "Έχει μεγάλη εύκινησία καὶ ἐπιδεξιά τητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατὶ τὴν ἐκυνηγοῦσε. Ή Μιμή εὕρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγη ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ ριχθῆ στὸ σκύλο.

Απὸ τὸν Αὔγουστο ή Μιμή ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ είχε γεννήσει στὸν ἀχυρῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, ποὺ τὴν ἀνακάλυψε ή 'Ελενίτσα καὶ ἐπήγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Κα-

νὰ τὶ ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στὶς πρῶτες σελίδες τοῦ Ήμερολογίου της:

« Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὑπνο βαθύ. Ἡ Μιμή ἀγρυπνᾷ κοντά τους μὲ ὀγάπη. Ὄταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειά της γλῶσσα βουρτσίζει καλά-καλά τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἥθελε νὰ καθίσῃ νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιὰ νὰ τῆς φύγη! Ἀρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχη. « Υστερα ἡ Μιμή τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμὴ τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πώς φιλήθηκαν »

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε:

« Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμή τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ιδῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἔνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἀκουσα ἔνα παράξενο κλάμμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμή νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἔνα γατάκι της, ποὺ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμή ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἔνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

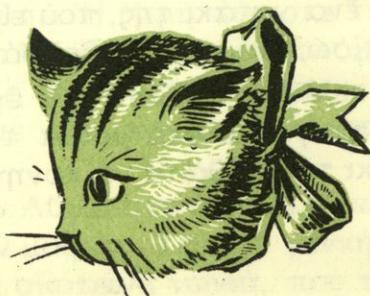
Μὲ μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στὴ γωνίτσα
τὰ κατάσπρα της γατάκια.

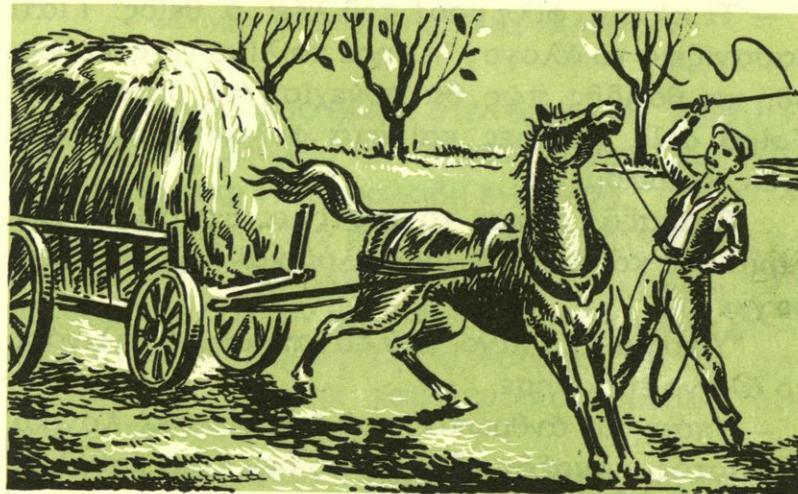
Τά χει κάνει σὰν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αύτὰ παίζουνε μὲ τρέλα
καὶ πηδοῦν δλόγυρά της.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν ούρά της.

«Μικρές φωνές»

Στέλιος Σπεράντσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Μὲ τὶς τελευταῖς ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἥσαν πολὺ ὡραῖες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἔνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἡτο καταϊδρωμένο. Ἰσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βάρος, ποὺ ἔσερνε. Ὁ ἀμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώναξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ύπομονή του ὁ ἀμαξᾶς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἔκινεῖτο κι ὁ ἀμαξᾶς ἔξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; "Αφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῇ καὶ θὰ ίδῃς πώς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρῖμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, ποὺ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

‘Ο ἀμαξᾶς ἀφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σάν πειραγμένος.

“Υστερα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἔξεκίνησε.

— ‘Υπάρχουν ἀνθρωποι, ποὺ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξᾶς ἔδειξε πώς δὲν ἔχει καθόλου λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. ‘Υπάρχει πιὸ ώραῖο, πιὸ ἔξυπνο καὶ πιὸ ἔξυπηρετικὸ ζῷο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραῖνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἀνθρωπὸς μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ Ἰδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔζεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ δύμορφο στολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. “Ομως σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ σὲ πολλὲς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Είναι πολὺ ώραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ όρμή, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς Ιπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγώ καὶ στὰ δυό.

46. ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

‘Ο ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάῃ νὰ παραλάβῃ ἐνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζὶ του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περίεργος νὰ ἴδῃ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορά ἐκεῖ, ἀν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἐνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ύπαρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἀνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἐνωνε τὶς δυὸ δύχθες ἐνὸς μικροῦ δρυμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε δ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριὰ γῦρο. Γιὰ τὸ νερό. “Αν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἔζοῦσαν τόσοι ἀνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἰδες τί γίνεται, δταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; ”Ανησυχοῦμε δλοι μας γιὰ τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά μας. ‘Ο ἀέρας, δ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἰναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἔχάρισεν δ Θεός γιὰ τὴ ζωὴ μας.

‘Ο ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. ‘Ο ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. ‘Η γῆ εἰναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῷα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο δλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— "Ἐνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἐκαμε πρῶτα ἔνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. "Υστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἄλλὰ δταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὅχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρύάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζὶ του. "Ἐτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζῃ τὴν περιοχή.

— "Ακουσα τὸν παπποὺ νὰ λέγῃ, εἰπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γύρο μεγάλες καταστροφὲς στὰ ζῷα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. "Ητο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι δταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. "Ομως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γύρο χωριὰ ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτειασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζῃ πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

47. Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

— Δὲν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιὰ ἴστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναι, παππού. Νὰ σου διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

‘Ο Κωστάκης ἐπῆρε ἔνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παπποὺ κι ἀρχισε νὰ διαβάζῃ ἀργά - ἀργά, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνῃ καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιὰ τῆς Τροίας, ἀρπαξε τὴν Ἔλένη, τὴν ὅμορφη βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸς ὅλοι οἱ Ἔλληνες τὸ ἔθεωρησαν προσβόλη γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αύλιδος, στὸ στενό, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἐλλάδα ἀπὸ τὴν Εὕβοια, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἥσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἐλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἀρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασι νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, γιὰ ποιό λόγο οἱ θεοὶ τοὺς ἔστειλαν αὐτὴ τὴ φοβερὴ κακοκαιρία.

— Ἡ θεὰ Ἀρτεμις εἶναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. Γιατὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ιερὸ ἐλάφι τῆς.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— Ἡ θεὰ τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμό της τὴν κόρη του Ἰφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιάδες. Καὶ ὁ καθένας ἐρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μποροῦσε ὁ Ἀγαμέμνων νὰ κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε ὁ Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

Ἄμεσως ὁ Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμήστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἰφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπό.

Ἄνυποπτη ἡ Κλυταιμήστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς ὁ Ἀγαμέμνων θὰ ἤθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὠδήγησε ἡ Ἰδια στὸ στρατόπεδο.

Οἱ Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλὰ, μὴ μπορῶντας νὰ κάμη καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφανέρωσε στὸ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἀν εἶναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώναξε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῇ κανείς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε δὲ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σῦρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνδρεῖς ἀμέσως παννιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

‘Ο μάντις ἔβαλε ἔνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ωραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεά τοῦ φεγγαριοῦ, θεά τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἡρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴν νίκη στοὺς Ἀχαιούς.

— Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἔνα θαῦμα ἔγινε ἔκείνη τὴν στιγμή! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσι της εύρεθηκε μιὰ ἀσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἥσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεά δὲν ἦθελησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπήρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἔνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναό της.

‘Ο Ἀγαμέμνων, δὲ Μενέλαος, δὲ Ὄδυσσεύς, δὲ Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἔχαρηκαν πολύ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἐπαυσε καὶ ἀνεμοὶ εὔνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ παννιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο δὲ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εύριπου, βγαίνοντας στὸ ἀνοικτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

“Υστερα άπό δυὸ μηνῶν ἐργασία τοῦ σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στὴν τάξι, ἀντικρύζουν κρεμασμένη στὸν τοῖχο μιὰ καρτέλλα μὲ καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο δμορφοσκαλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τὴ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ εἶναι δ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, ποὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ ποὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἔκτελοῦν.

Νὰ τὶ λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νὰ κτυπᾶς τὴν θύρα, πρὶν μπῆς στὴν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνῃς πάντα, χωρὶς θόρυβο.
2. Νὰ μὴν τρέχῃς μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στὴν τάξι.
3. Νὰ εἰσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζῃς καλὰ τὰ παπούτσια σου, ἀν εἶναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῇς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖο σου.
4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχῃς.
5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νὰ εἰσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.
6. Νὰ ἔτοιμάζῃς κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζῃς, νὰ τὰ συμπληρώνῃς.
7. Νὰ μιλῆς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλυτέρους σου.
8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νὰ ζητᾶς τὴν ἄδεια να μιλήσῃς.
9. Νὰ λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.
10. Ν' ἀκοῦς ὅ, τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἄπο ἡμέρες δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των δεξεὶς παροιμίες ζεύρουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπώρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές.
Νὰ οἱ σπουδαιότερες:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. "Αν ἴσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

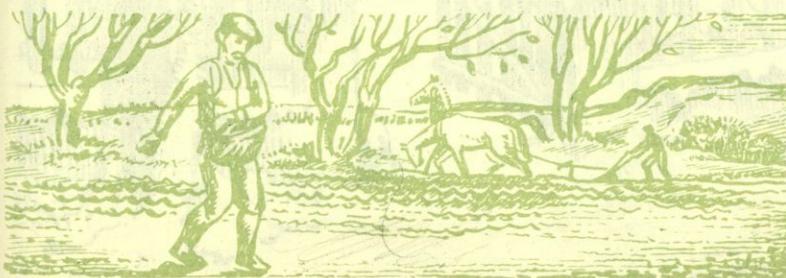

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

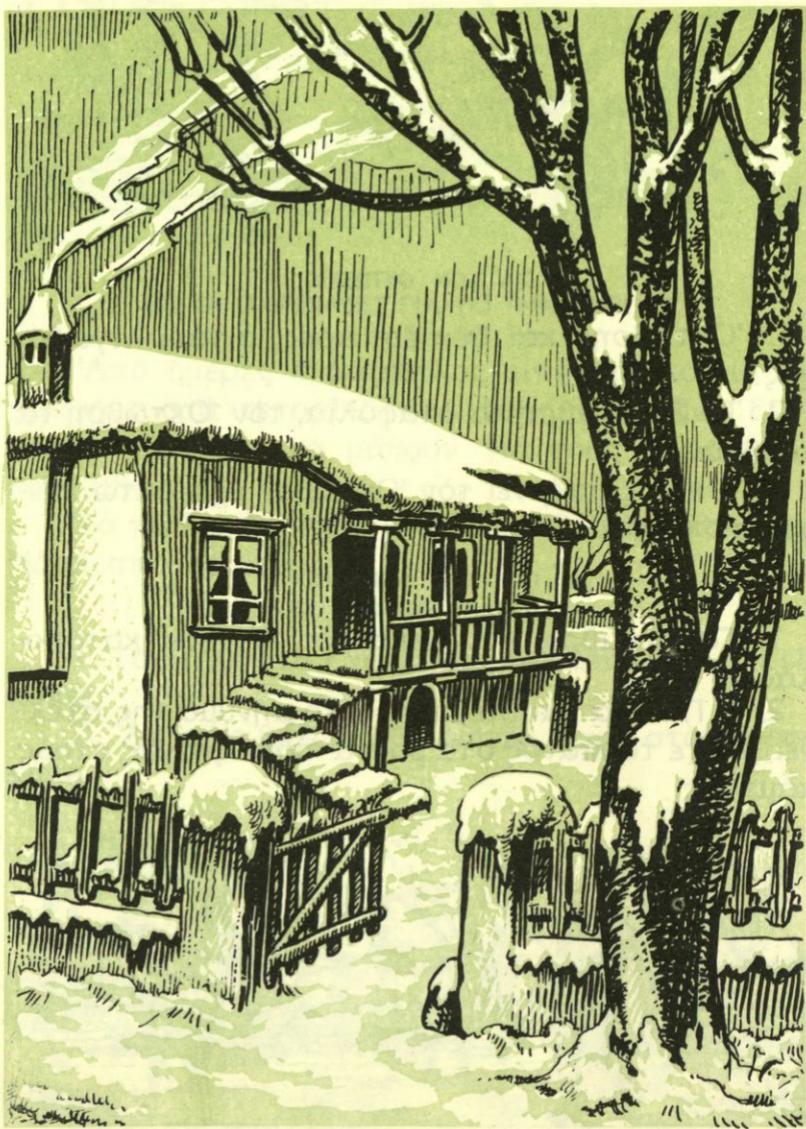
1. 'Οκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θάχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρον τὰ σταφύλια, τὸν Ὁκτώβρον τὰ κουδούνια.
3. "Οποῖος σπέρνει τὸν Ὁκτώβρον ἔχει ὀκτὼ σειρὲς στ' ἀλώνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρον καὶ Δεκέμβρον φύτευε καταβόλαδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὕτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὕτε ζευγάς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στή γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιὰ
τὸ γεροντάκι, ποὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μά ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
δνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

Ἄγιε Βασίλη, ποὺ θὰ φθάσῃς
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσῃς
καὶ τοὺς πτωχούς.

('Ανέκδοτο)

Στέλιος Σπεράντσας

M

51. Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

‘Ο χειμώνας άρχιζει άπό τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμώνα τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ’ αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ό δέρας φυσᾶ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

“Αλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιὰ τὶς κρύες ήμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

‘Ο βοριάς φυσᾶ πολὺ συχνὰ καὶ πολλὲς φορὲς παγώνει τ’ ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ δλα γῦρό μας γίνονται κάτασπρα.

“Ἄς χιονίζῃ ὅμως καὶ ἄς φυσᾶ ὁ βοριάς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχά των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἔχαρισαν τὰ ἀθῷα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἀλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμώνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ιανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ήμέρες. Οἱ ήμέρες αὐτὲς λέγονται « Ἀλκυονίδες ήμέρες ». M

‘Ο δάσκαλος ἔξηγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατὶ οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἔνα πουλί, ποὺ δὲ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ή θαλασσοπούλι. Ἐρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

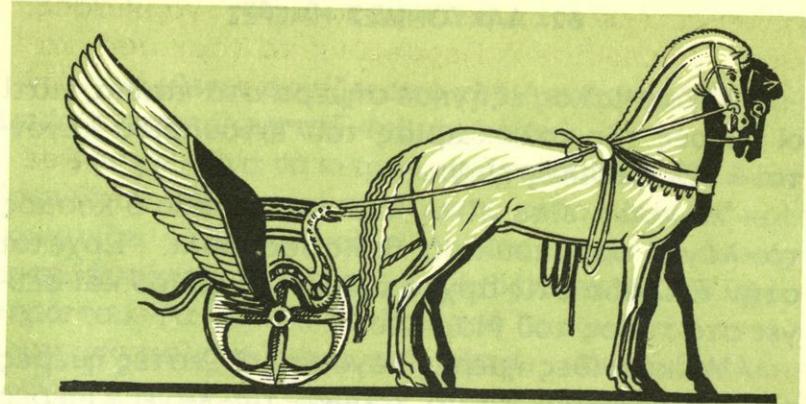
‘Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποὺ δὲ κόσμος τὶς λέγει « Μέρες τῶν Πουλιῶν », δηλαδὴ τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὔτες ἡμέρες δὲ καλὸς Θεός γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὔτες ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

‘Ο Αἰολος, δὲ θεός τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴν μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ δῆμος κάποτε ἦταν Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾶ τὴν ἄνοιξι τὰ αὐγὰ της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ δῆμος γεννάει τὰ αὐγά της στὶς ὅχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴν συμφορά της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴν συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἔχαρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλές ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾶ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὅποιο οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἔξηγούσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά:

¶ Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἥτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὅμορφη κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἔννα. Καμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρύα τους νερά. Τὰ χορτάρια της ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια της πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὅμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλούσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὅμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες της, τὶς κόρες τοῦ Ὁκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἰδε μπροστά της ἔνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, ποὺ σκορπόῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκειὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι ἔκεινο ἦτο δ μυρωδᾶτος νάρκισσος. Καθώς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εύρηκε τὴν εύκαιρία δ θεός τοῦ "Ἄδη, δ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸν ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασίλειό του, ἐνῷ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

"Η Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἀκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἐπαιρνε καμμιὰ ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράιδες, μὰ κι ἔκεινες δὲν ἤξευραν τίποτε.

"Οταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν "Ηλιο, ποὺ ταξιδεύει δλόκληρο τὸν κόσμο καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε." Εμαθε ἀπὸ τὸν "Ηλιο, δτὶ δ Πλούτων, δ βασιλιᾶς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴ συγκατάθεσι τοῦ Διός.

"Ο πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας εἰναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν "Ολυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριά ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιὰ σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του δ βασιλιᾶς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορο, ὅλο τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴν θεῖκή καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ομως δικαιούμενος τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφόνη συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴν γεωργία. Τὰ χωράφια ἔξηράθηκαν. Ο τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἔμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἔχάνοντο ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἐρμῆν νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴν μικρὴν Περσεφόνη στὴ μητέρα της.

Ο Πλούτων μὲ λύπη του ἔδεχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπὸ τὴν ὅμορφη Περσεφόνη, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἔκρεμοντο στὶς ροδιές τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφόνη ἔδοκίμασε τὸ φροῦτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνο τέσσερα σπυριά. Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἐρμῆν, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴν λύπην καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἄλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγευμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνάῃ κι ἔνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἐτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτὼ μὲ τὴν μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μὲ τὶς παγωνιές καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεῖς ἄγριες ἔλιες εἶχαν φυτρώσει ἐπάνω σ' ἔνα λόφο. Γῦρό τους δὲν ἦσαν ἄλλα δένδρα. Ὄταν ἐφυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, τὰ ἀδύνατα καὶ λεπτὰ δενδράκια ύπεφεραν πολύ. Πολλὲς φορὲς ἐκινδύνευσαν νὰ ξερριζωθοῦν καὶ νὰ στρωθοῦν στὸ χῶμα.

Μιάν ἡμέρα ἡ πιὸ μικρὴ καὶ ἡ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τίς τρεῖς εἶπε :

— Αγαπημένες μου ἀδελφοῦλες, τὸ μέρος ποὺ φυτρώσαμε εἶναι πολὺ ἄσχημο. Καὶ καθὼς ἐγὼ εἰμαι τόσο μικρὴ κι ἀδύνατη, σήμερα ἡ αὔριο θὰ μὲ ξερριζώσῃ δ ἄνεμος. Γι' αὐτὸ δές σμίξωμε τὰ κλαδιά μας, γιὰ νὰ στηρίξῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, καὶ δές γίνωμε καὶ οἱ τρεῖς σᾶν ἔνα δένδρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸς ἀγριελιές.
"Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνῶντας ὁ κύρ-Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γύρο ἀπὸ τὶς ρίζες των. "Υστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

'Απὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρό, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πῶς ἥσαν ἔνα δένδρο.

Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφὲς δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. "Απλώσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε καὶ ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἔλιές.

— Εὔλογημένο δένδρο ἡ ἔλιά, μὲ τὸ δυνατὸ καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. 'Ανθεῖ τὸ Μάη. 'Άλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὕτε χρώματα φαντακτερὰ ἔχουν οὕτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς καὶ μεγαλώνει σιγά-σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιήται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ύγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὶς φαγώσιμες ἔλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

“Οπου κι ἄν λάχω κατοικία,
δέν μ’ ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ’ ἔχει δὲ Θεός εὐλογημένη
κι εἰμαι γεμάτη προκοπή !

‘Εδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἥρθε δὲ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ !
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ .

«Τραγούδια τῆς πατρίδος μου»

Κωστής Παλαμᾶς

56. Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

“Ολοι οἱ λόφοι τῆς περίοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἰναι σκεπασμένοι μὲ ἐλαιώνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτὰ εἰναι ἴδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γῦρο χωριῶν. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

‘Ο κύρ - Δημήτρης ἔνωσε δλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καὶ ἰδρυσε ἔνα Συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐπειδὴ ἡτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριό καὶ τοὺς χωριανούς του.

‘Ο Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἔνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θὰ ᾖ θοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας; ἐρώτησε μιὰν ἡμέραν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἰδησι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πώς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχῃ τὸ χωριό μας καὶ ἡλεκτρικό;

— Ἡ μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἰναι δυνατή, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικό καὶ σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμὸς θὰ φροντίσῃ νὰ πολεμήσῃ μιὰ πολὺ βλαβερὴ
μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

"Οπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἵδιο ἀρ-
ρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ
οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστειες κι ἔχουν
πολλοὺς ἔχθρούς. Ὁ μεγαλύτερος ἔχθρός τους εἰ-
ναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸν καὶ ἀφή-
γει μέσα ἐκεὶ τὸ αὐγά της. Τὸ αύγὸν σκάει ἐπειτα
καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴν σάρκα τῆς
ἐλιᾶς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. "Υστέρα, κοντὰ στὴ
φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι
βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σει-
ρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸν καὶ κάνει τὰ ἴδια.
"Ετσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιᾶς, μπο-
ροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγί-
τσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εύτυχῶς οἱ γεωπόνοι εύρηκαν ἔνα φάρμακο,
ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἔνα γλυκὸ ύγρο. Γιατὶ στὴ
μυιγία ἀρέσουν τὰ γλυκά. "Οταν τὰ δένδρα ραντι-
σθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

"Η Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ,
πῶς ἔνα τόσο μικρὸ ζῷάκι φέρνει τόσο μεγάλη
καταστροφή.

Τὰ δύο ἔξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἔχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φώτη τῆς κυρά-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. "Ως τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρά-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιά της νὰ φύγῃ, ὁ Φώτης ἤξευρε κάμποσα γράμματα.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιὰ καὶ ἔκανε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἔνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὄμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεὶ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

"Οταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνῃ τόσο κρύο;

 Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. "Αν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποιός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμὶ καὶ κρέας; Ποιός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ὅ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας,
κουράζονται καὶ ύποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους,
γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι.
"Οποιος ἔργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά. "Οποιος
δὲν ἔργαζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός,
κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὕτε τὸν ἀγαπᾷ κανεῖς.

M— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ
ἔργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

A Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ
τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἔργασία σου εἶναι νὰ
μαθαίνῃς τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος,
καλὸς καὶ υπάκουος. **O** Όταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε
θὰ ἔργασθῃς, γιὰ νὰ κερδήσῃς χρήματα. Τότε καὶ
ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, ποὺ θὰ εἶναι γέρος
καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἔργαζεται πιά.

— Καὶ ἐγώ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες
τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι
γριά.

A Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἔχαμογέλασε εὐχα-
ριστημένη. "Υστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ροῦχα
καὶ ἀρχισε νὰ μπαλώνῃ" καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλ-
τσες. Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο
γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους
καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

"Οταν ἑτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἀρχισαν νὰ
κάμνουν ζωγραφιές.

Η Ἐλενίτσα εἶπε :

— "Αν ἡσαν ἐδῶ τὰ παιδιά τῆς κυρά-Γιαννούλας,
θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα
φωτιά στὸ σπίτι τους ; **M** — **A**

58. Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

‘Η γιαγιά, πού ἐκάθητο σ’ ἔνα χαμῆλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε :

— ‘Εσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, ποὺ δὲν ἡμπορεῖ νὰ καθίσῃ στὸ σπίτι μ’ αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, ποὺ ἡ δουλειά τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρειές, ὅπως ἡ δουλειά ποὺ ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρά - Γιαννούλας.

— Τί δουλειά ἔκανε, γιαγιά ;

— ‘Ητο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνῶντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἔγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, ποὺ τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα δσοι εἰχαν ξενιτεμμένους.

‘Ἐκάθητο σ’ ἔνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, ποὺ ἦτο τότε ἑπτά χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, ποὺ ἦτο τότε ὀκτώ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅτι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ ἔχιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεός τὸν κόσμο, ὁ κύρ - Δῆμος ἐπρεπε νὰ πάγι τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. “Ολα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. ”Ολα σὰν νὰ ἔκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ιστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάῃ στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, δόλο ἔχιόνιζε. Πυκνὸ-πυκνό, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνό.

Ο κύρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτική του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἔνα μουσαμᾶ, ποὺ ἀφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, δο κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Η ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ή κυρὰ-Δήμαινα ἄρχισεν ἀνησυχῆ. Ἀλλες βραδιές, ποὺ δο καιρὸς ἡτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλὲς φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἡ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζευε στὸ σπίτι καὶ ὑστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἥρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί:

— Κυρὰ-Δήμαινα, ἥρθε δο κύρ-Δῆμος;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἡμποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἡτο ἔνα μέτρο κι δόλο ἔπεφτε νέο.

Η κυρὰ-Δήμαινα ἡτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ό νοῦς της ἐπήγαινε στὸ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔρριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως ἵδῃ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἡμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρά-Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! Ἄν ἐβούλιαξε πουθενά, Ἄν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρά-Δήμαινα ἀναστενάζοντας. "Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἃς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἃς εἶναι καλὰ ὅπου εύρισκεται!"

Καὶ ἐγύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἡμποροῦσε. "Εδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. "Υστερά, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

"Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζῃ καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἵδῃ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιὰ ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῆρο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

Άμεσως έτοιμάσθηκαν και ἔξεκίνησαν πέντε
ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῷα,
παίρνουν και τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, και ξεκινοῦν.

Περπατοῦν και ψάχνουν και κάθε τόσο φωνά-
ζουν « Δῆμο!, Δῆμο! » και τεντώνουν τ' αὐτιὰ ν' ἀ-
κούσουν καμμιὰ φωνὴ νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ και ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀ-
ψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξα-
γρύπνιας.

“Ολοι παρακαλοῦν μέσα των και προσεύχον-
ται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὕρωμε, κάμε τὸ
θαῦμά σου !

Και ή δύστυχη ή κυρὰ-Δήμαινα στὸ φτωχικό
της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα
τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα
τῶν παιδιῶν μου !

Και νά, ἔκει ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ
σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει και μυρίζεται χάμω
τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζῃ και νὰ
χώνῃ τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας και ξεφυ-
σῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἔκει γρήγορα, γονατίζουν και
ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῷ ὁ Λαθούρης
γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του,
ποὺ εύρεθηκε τὸ ἀφεντικό του.

‘Ο κύρ-Δῆμος εύρεθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

άναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ-Δήμαινα, καθώς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπὼ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλὲς περιποιήσεις κατώρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

“Εμεινε δῆμας πολὺν καιρὸ δρρωστος.

“Οταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, είχαν λειώσει πιὰ τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δήμος πάντα ἥτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὕτε τὸ ψωμὶ οὕτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατὶ ἐσκοτώθηκε δᾶνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειὰ ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. KONTA STO TZAKI

Έχειμωνιασε γιὰ καλά. Ή βροχὴ πέφτει συχνὰ καὶ τὸ κρύο κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδυ εἶναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριὰ μάλλινά τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, ποὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ἡοίκογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρίς στὸ σπίτι, ποὺ ἔγινε τώρα πιὰ χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιὰ καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χονδρές μάλλινες κουβέρτες, Τις εἶχε ύφάνει στὸν ἀργαλειὸν ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

Τί γλυκεὶα ποὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειές μέσα στὸ σπίτι!.

Ἡ γιαγιὰ πότε ξαίνει μαλλὶ καὶ πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της^f. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθάει κι αὐτή, ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μασούρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ

κάνει νήμα. "Εχει άναλάβει νὰ πλέξη κάλτσες και φανέλλες γιὰ τοὺς στρατιώτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας και μὲ τὸ κρύο ύποφέρουν.

Ο Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκῃ καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Η μητέρα τοῦ Κωστάκη δλη τὴν ήμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ και ύφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἥ πετσέτες.

Ο πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῷα. "Οταν δὲν ἔχῃ ἐργασία στὸ Συνεταιρισμό, κάνει συντροφιὰ στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ό Κωστάκης, ό δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὸ ἀχυρένιο καλάθι, ποὺ τοῦ ἐπῆγα τελείωμένο. «Γειὰ στὰ χέρια σου!», μοῦ εἶπε. Τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ ἀκόμα παιδεύονται μὲ τὸν πάτο τοῦ καλαθιοῦ.

— Εἶναι ἀλήθεια, Κωστάκη, πώς μοῦ μοιάζεις σ' αὐτό. "Έχεις κάποια ἐπιδεξιότητα στὰ χέρια καὶ θὰ μπορῆς γρήγορα νὰ φτειάνῃς πολὺ ὥραια πράγματα, ὅπως ἔφτειανα κι ἐγὼ μιὰ φορά. Τὶς ψάθινες καρέκλες, ποὺ ἔχομε στὴ σάλα, ἐγὼ τὶς ἔχω φτειάσει. Καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἄρχισα.

Μιὰ φορά, ὅταν ἥμουν πιὸ μικρὸς ἀπὸ σένα,
ἐγυρίζαμε ἔνα βράδυ ἡ μάννα μου, ὁ ἀδελφὸς μου
καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιά
γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν καὶ
κλαδιὰ λυγαριάς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἔνα γέρο καὶ μᾶς ἐ-
ρώτησε:

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάν-
να μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ
τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — καὶ μὲ ἄχυρο
μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιά σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Καὶ
πῶς;

Νά. Θάρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτειά-
νουν μ' αὐτὰ καλάθια.

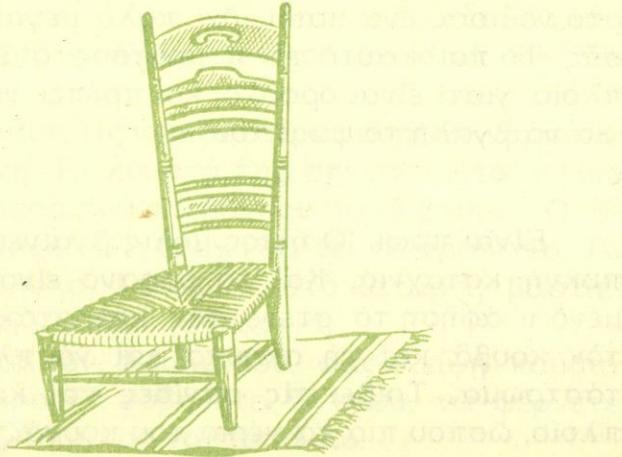
Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πώς, δὲν ἀστειευόταν ὁ
γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἥμέρα στὸ σπίτι του,
ποὺ ἦτο ἔνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχί-
σαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα
τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ύστερα σιγά-σιγά
τὰ καλυτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ
γύρο χωριά καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυρίζαμε φέρ-
νοντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ύστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθή-
καμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη, ποὺ ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου
ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά καὶ τ' ἄχυρο χρυ-
σάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, ποὺ ἄνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἵνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἔζουσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδέλφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἔγὼ ἀναγκάσθηκα, ὅστερα ἀπὸ χρόνια, νά πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, ποὺ ἔκερδησα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρική μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἔκεινα ἀδέλφια εύρισκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἐχουν ἕνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Οταν κάποτε ἐπῆρα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἴδω καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, εἶπε ό δάσκαλος στὸ Νίκο, ἔνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

'Ο Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε:

— 'Εκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωί.

'Ο Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. 'Αλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. 'Η μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωί, ὡσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἔτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Αν συνεχίσης ἔτσι, τοῦ εἶπε ό δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχης θάρρος, νὰ νικᾶς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ό δάσκαλος ἔσυνέχισε:

— "Οταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἔνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἔνα μεγάλο πλοϊο, γιατὶ εἶναι ὁρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. 'Ο ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὁρφανὸ εἶναι ύποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενό του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατάστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοϊο, ὡσπου πιὰ τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρὰ σχοινιὰ τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἔκει καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στο κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοϊο ψηλὰ κι ὅστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ παννιά.

“Οταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψη καμμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾶ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾶ.

‘Ο βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οῦτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οῦτε χιόνι, οῦτε χαλάζι,
οῦτε κύματα πλατιά !

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ δεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ παννιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ’ στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχὴ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα
τῆς μαννούλας του ἡ εύχη. Δ

«Παίγνια»

Ηλίας Τανταλίδης

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

”Εφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἑτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἅνω κάτω.

Τὰ χριστόφωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαίνορχονται στὸ φοῦρνο. ”Ολη ἡ γειτονιὰ στὸ πόδι!

‘Ο λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἡμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἑτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

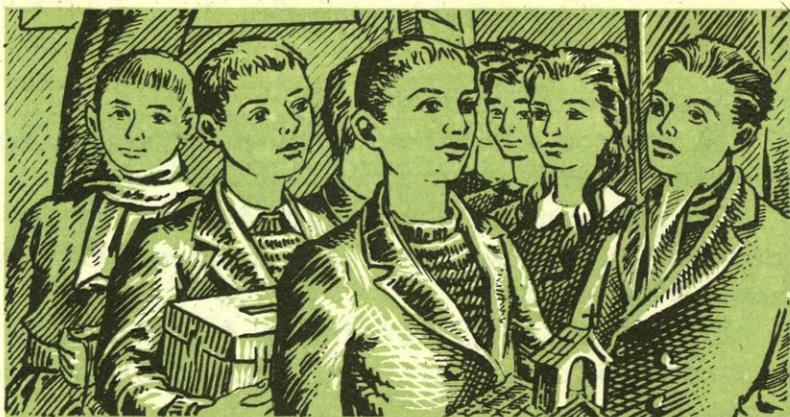
Αὔριο τὴν παραμονὴν θὰ γίνη στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο-γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο.

”Έχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ώραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

”Οσα παιδιὰ ἡμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Έλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπαράδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸς σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸς μανδηλάκια, ἔνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἔνα κτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. ’Ετοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. ”Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολὺ πρωὶ σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἔβγηκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Είναι χωρισμένα σὲ δυὸ δύμαδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν δύμάδα τῶν ἀγοριών είναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν δύμάδα τῶν κοριτσιών ἡ Έλενίτσα.

“Οσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχά καὶ όρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

‘Ακολουθεῖ ἔνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδέρενια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύοες τῶν σπιτιών καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατὶ ξεύρουν
γιὰ ποιὸ σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῷ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν εἰναι ὁρισμός σας.,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν
νὰ ’πῶ στ’ ἀρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρετ’ ἡ φύσις ὅλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων. Α

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῷ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ’ αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ύπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. "Οταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα !

Αμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν εἰναι ὁρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμὴν ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἄναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιὸ πολὺ ἀστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἥσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

"Ολα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὅμορφα χρώματά των ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἔνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

"Οταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιά τῆς ἔκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

‘Η παρθένος σήμερον...

“Αγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

“Ἐπειτα ἔνα παιδί ντυμένο “Αι - Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῷ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ “Αι - Βασίλη. ”Εδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. ”Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἔνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μίὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Ἐμπρός, παιδιά, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

“Α, τί ἔγινε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. ”Ολοι ἐγελοῦσαν καὶ ἔχαίροντο.

“Ἐπειτα ὁ “Αι - Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπούτσακια καὶ φορεσιές.

“Οταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρά των.
”Ελεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιὰ νυκτώσει. ”Ο Διευθυντὴς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιά, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγά - σιγά ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὡραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτή.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

('Η σκηνή παριστά στό βάθος μιά σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψι. Ἐμπρός είναι ξαπλωμένοι στό υπαίθρο τρεῖς βοσκοί καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἔνα φόρεμα μακρύ, μὲ ἔνα κορδόνι ζωσμένοι Είναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστά είναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὅρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηβλεέμ,
τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ
κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ τῶν σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἥλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐ-
στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέ-
πει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῷ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲν φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέ-
λων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

Δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὅ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲν δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοι-
τάζοντας πρὸς τὸν οὐρανό).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μήν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἔσταθηκε. Ἐδῶ
θὰ εἰναι τὸ μέρος, ποὺ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο
βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ
ἔνας βασιλιάς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ· ἔγεννηθῇκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώσῃ τοὺς
ταπεινοὺς τῆς γῆς.

('Απὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμῳδία ἀγγέλων:)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἱρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὔδοκίᾳ .

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἔκεινη
τὴ σπηλιά. Ἐλάτε μαζί μου. Ἐκεὶ μᾶς ὀδηγεῖ νὰ
πάμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων
ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἱρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὔδοκίᾳ .

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Είναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πῶς θὰ

γεννηθῆ στὸν κόσμο ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἔχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστιν σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἴδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— ”Οχι! Ο Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πάτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν ”Αναρχὸ τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὄλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χείλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὔλοιύς, μὲ τὰ βιολιά,
ύμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ειδα χθὲς βράδυ στ' ὄνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια ἐπάνω του ἐφυσοῦσαν
ὅλα τὸ χνῶτό τους ζεστό.

Τὸ μέτωπό του ἥτο σὰν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα
μὲ κάποια·λάμψι μαγική.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοποῦλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι ἄγγελοι ἐστεκόνταν
κι ἔψαλλαν γῦρό του «Ωσαννά».

«Παιδικὴ Ἀνθολογία»

Τέλλος "Αγρας"

69. ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

‘Ο δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα γιατὶ κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἰναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἐνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸν εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, ποὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἔζητησαν τὴ συνδρομή του.

— Αδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸν κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολύτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἡμποροῦσαν. “Αλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἀρκετὸ χρυσάφι.

“Ο Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ο κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιατὶ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιατὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή, ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δῶσω στὸν καθένα ὅ, τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριὰ μοῦ ἔδωσε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτειασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἔνα χρυσαφικό. "Οσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἔμοιρασαν στοὺς πτωχούς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εὗρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ήμέρα, πού έπι-
θεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωὶ-πρωὶ ή
μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρ-
χισε νὰ ἔτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ή Ἐλενίτσα, δσο νὰ ἔλθῃ ή
ῶρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἔγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα της· πάρε
τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε
στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, δπου εἶχε ἄμμο, καὶ
ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζῃ μὲ ἔνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ
μεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ήτο σὰν ἔνα ὡραῖο μικρὸ σπιτάκι
κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ
πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γῦρο-
γῦρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εύρυχωρη, κλεισμένη
μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαί-
νουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρώνε τὰ λουλούδια
τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γῦρο-γῦρο σὲ ραφά-
κια, δπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιάζουν.
Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε
δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, δπου πη-
γαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

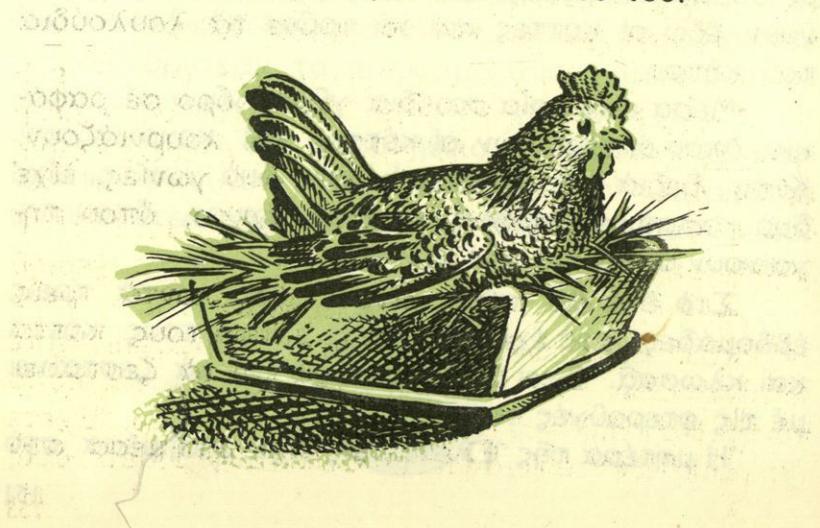
Στὸ ἔνα ἀπ' αὐτά, είναι τώρα κοντά τρεῖς
ἔβδοι μάδες, πού ἔχει καθίσει ή μαύρη τους κόττα
καὶ κλωσσᾶ. Ἐχει δώδεκα αύγα καὶ τὰ ζεσταίνει
μὲ τὶς φτεροῦγές της.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιὰ σκουπίσει καὶ συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλὰ τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. "Επειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἔτοιμάσει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὑστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλή του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο καὶ θὰ είναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν, πῶς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ καὶ ὡραῖο, καὶ ἔκαμναν γῦρο βόλτες, καμαρωτὲς καὶ εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του καὶ τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔφώναξε:

— Κικιρίκου ου ου! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἔμπηκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλῶσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλῶσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἔγὼ θέλω νὰ ιδω, ἀν ἔβγηκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

“Απλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ίδια στιγμὴ ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— “Ἄχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίσῃ τὰ δοχεῖα, ποὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Η κλῶσσα μὲ ἑτσίμπησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἶπει νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Η κλῶσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολύ. “Ἐχετε ύπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. “Οσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πούλακια καὶ τότε θὰ τὰ ιδοῦμε.

“Υστερα ἐβγῆκαν δλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴν συρματόπλεκτη πορτίτσα του.

— “Ἐτσι, κοττοῦλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ὅν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνάτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἔμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα-σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. “Ολες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ δρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετε! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρωὶ - πρωὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. “Ἐτσι εἶναι αὐτές, δλο νὰ τρώγουν θέλουν. “Ολη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖο σας, γιατὶ ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἔχαιρέτισαν δλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἔνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

‘Ο Κωστάκης ἔθυμήθηκε ἔνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινός μέσ' στήν αύλή
κικιρίκοκου λαλεῖ.
"Έχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ίπποτης.

"Έχει μιάν ούρα ψηλή,
φουντωτή καὶ παρδαλή,
καὶ στή μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεὶ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ζημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παιδῶν »

Γεώργιος Βιζηνηὸς

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ήμέρες τώρα, που ό δάσκαλος
είπε στὰ παιδιὰ τῆς τάξεως νὰ γράψουν στὰ τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καὶ καλός μας
[χρόνος.]
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, πὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.]
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.]
4. Νά ’ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
χαρὰ σ’ ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.]
5. Νά ’ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καὶ τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.]
6. “Αγια Βαρβάρα μίλησε κι ό Σάββας ἀπεκρίθη :
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ
[μύλο,
γιατ’ ”Αι - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.]

τράδια τους δσες π χροιμίες ήμπορούν, για τους
χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολ-
λές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶντον Ἀλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρή
[βρεμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲν νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν φλεβίσῃ, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίσῃ.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν χιονίσῃ, πάλι ἄνοιξι θ' ἀν-
[θίσῃ.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἄν φλεβίζῃ, πάλι ἡ ἄνοιξι μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἄν τύχῃ νὰ θυμώσῃ, μεσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώσῃ.
5. Παπαντὴ καλοβρεμμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

74. ΧΙΟΝΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

• Μικρές κάτασπρες τοῦφες, σὰν ἐλαφρὲς πεταλοῦδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὥρες πολλὲς ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γῦρο λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σὰν ἀσπρες ὄμπρέλλες, ἄλλα σὰν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲνα χονδρὸ χιονᾶτο ἐπανωφόρι.

• Ολα τὰ σπίτια φοροῦν ἀσπρες κουκοῦλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι.

“Ως ἔκει ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὕτε μονοπάτια οὕτε δρόμους.

Βαθειά σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ Χωριό. Ποὺ καὶ ποὺ φαίνεται κανένας ἀνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἀνθρωποι εἶναι μαζεμμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατὶ δὲν εύρισκουν ἔκει νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλὲς καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώσῃ.

2

"Ε ! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
"Αναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

3

"Αν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
"Οπου πέσῃ ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς ; Γελάτε ; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

5

Φράπ ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκκοι.
Φράπ ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικὲς φυχὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

76. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ό καινούργιος χρόνος ἐμπῆκε μὲ ὅμορφη λιακάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἰναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατὶ ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

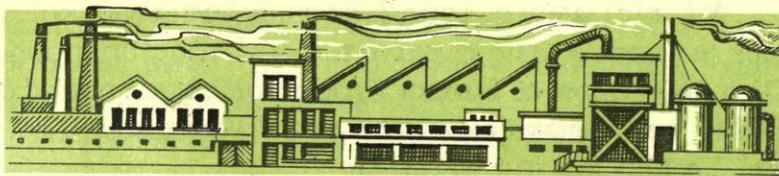
Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συγκινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὡσπου σὲ λίγο ἔχαθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. "Αλλα χαμηλά. "Αλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἥσαν καταστήματα μὲ προθῆκες στολισμένες μὲ διάφορα ἔμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

"Εφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Εκεὶ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματα τους καὶ ἐπήγαν σ' ἔνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμό.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΉΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλιν δὲ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἔγνώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὅμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῆ, πῶς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πῶς ὅλοι οἱ δρόμοι της θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εὗρῆκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό της, φθάνει ὧς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἔνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεούς. Ἔχει ὡραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ-σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὡραίότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὔρῆκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες..

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἔργατες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλές καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἔφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. "Ολη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικές λάμπες. Τὸ ἵδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιά τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἔξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

"Εκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιά, ἥτο τὸ «τάκ», ποὺ ἐγίνετο μὲ μισὴ στροφὴ τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἔνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ὠραῖο φῶς, ποὺ εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἔμεῖς στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε δλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἔξαδέλφης μας. "Εχει κι αὐτὴ παιδιά σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζὶ τους κι ἔγῳ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανημάτων. Θά χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ ἡμέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Ἄ, λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ὠραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

έμεις αύτὸν τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, ποὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

—"Έχουν ἀπὸ καιρό, θείε, αύτὸν τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

—"Οχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνη ὅμως αύτὸν καὶ νὰ τὸ χαιρώμαστε ἔμεις σήμερα, ἔχρειασθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὅλη τους τὴν ζωὴν, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἡλεκτρικὸ ρεῦμα! 'Αλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, σταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὅργανα, θὰ στείλῃ μαζὶ καὶ μιὰ μικρὴ ἡλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ κύρος - Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρίαν "Αννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία "Αννα εἶχε δυὸς παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπήγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ο θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πῶς θὰ ἐπήγαιναν ἑκεὶ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦτο καὶ ώραῖος καιρός, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζὶ γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ώραια, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ώραιες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο ὁ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἄγαπάτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ολα ἑκεὶ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἐπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἐνα λουλούδι. "Ομως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιὰ του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθηντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γύρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενή.

"Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἐνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐζή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιά, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. “Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὅρεξι. “Οταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατές φωνές, ποὺ τὰ παιδιὰ ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἐτρεξαν πρὸς τὰ ἔκει.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη δόνόματα. Ἡσαν τὰ δόνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ δῆλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἔξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ δνομα «’Α-

θήναι » κι ἀκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ
Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν
Ἀθήνα; ἔρωτησε δὲ Κωστάκης.

‘Η Μαρίκα ἔξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἔνα μηχά-
νημα, ποὺ μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν
ἀστραπὴ σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν
ώρα, ποὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἰναι
κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκ-
κλησία, ἀκοῦμε ἀπ' ἔδω καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἔρω-
τησε δὲ Γιώργος.

— Εἰναι καιρός, ποὺ εἶχε φέρει ἔνα δὲ θεῖος, εἶπε
ἡ Ἐλενίτσα. Ἡμουν τότε πολὺ μικρή. Ἄλλὰ τοῦ
ἔχαλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲν ἡλεκτρικὲς στῆλες.
Τώρα μᾶς εἶπε, πώς, ὅταν θὰ ἔχωμε ἡλεκτρικὸ
ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἔνα
ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχωμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν
αὐτό.

5

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι
τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο δὲ Γιώργος
καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιός δόμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ ει-
σαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἰναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθωμε

στὸ μεταξουργεῖο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
‘Α! ώραία... Θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

‘Απὸ τὸ μεταξουργεῖο δὲ κύριος Θάνος εἶδο-
ποιοῦσε τὸ Γιῶργο νὰ πάῃ μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μετα-
ξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ἴδοῦν. “Υστερα θὰ τοὺς ἔπαιρ-
νε, νὰ τοὺς πάῃ ὄλους στὸν κινηματογράφο.

‘Η Έλενίτσα ἐσκέφθηκε :

— “Αλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Αλλὰ
δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὕτε
γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλε-
γραφήματα, ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. “Αν
ἡτο εὔκολο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἔξα-
δελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

‘Ο Γιῶργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια δὲ
γάλος Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι
ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἀνθρώποι μὲ
ὄλες τὶς χῶρες τῆς γῆς. “Ετσι ἐποικοινωνοῦν με-
γάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασ-
σες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἀν εύρεθοῦν σὲ κίνδυνο,
καλοῦν ἀλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται
βιαστική καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώ-
πινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἔνα πε-
ρίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι δὲ Γιῶργος τὰ
ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε δὲ κύρ-
Δημήτρης.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωί, ἐπῆγαν τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ιδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ ποὺ φαίνεται σὰν νὰ ἔνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιά δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὡραία τὴ θάλασσα, ποὺ τὴν ἔκανε πιὸ ὡραία καὶ ἡ λιακάδα.

"Ομορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἔνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἥσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. "Αλλο μεγάλο βαπόρι ἔφανηκε στὴν εἰσοδο τοῦ λιμανιοῦ. Ἡτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποὺ ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιά ὅλο κι ἔρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἥτο πάντα ἔνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μονόχυλα. Μαζὶ τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἔνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρυζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιάλι τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἀνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὥραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἀπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἐπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι-ἄν εἰναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιὰ μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιὰ δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθεῖαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ παννιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

“Οπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἔδω κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χεριῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιὰ καὶ ἀρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἐπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι άνοιγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται,
κρατῶντας τὸ τιμόνι.

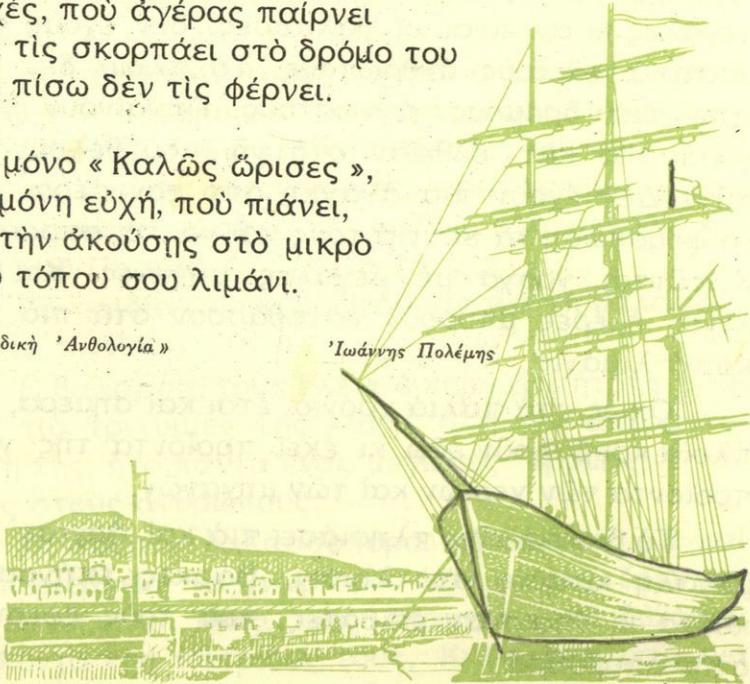
Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσῃς « Καλῶς ὥρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χείλια.

Μήν τὰ πιστέψης. "Απιαστες
εὔχεσ, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὥρισες »,
τὴ μόνη εὔχή, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσῃς στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

'Ιωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ - Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἔργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντά σὲ ἔξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ολόγυρά του ἔχει ἔνα ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λέει καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἔργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζῃ ἔναν καπνό, ποὺ ἔκρυψε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμούς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ ἴδοῦν τὸ ἔργοστάσιο.

Ἐνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἔργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεὶ ἐσηκώνοντο κι ἐπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανὲς ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλιζαν. Κι ἀλλοῦ κάποια πλατιὰ λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανὲς περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδερο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπιριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λέει καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στὸ θόρυβο καὶ στὴ μεγάλη κίνησι, ποὺ ἔγινετο γῦρό τους. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Οἱ μηχανὲς σὲ μιὰ στιγμὴ κάνουν τὴν δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, ποὺ ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα τῆς:

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανὲς νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἐργάτες; Ἐδῶ εἰν’ ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα τῆς ἔδινε τὴν ἀπάντησι:

— Δίχως τοὺς ἐργάτες, οἱ μηχανὲς θὰ ἥσαν ἄχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαιναν νὰ διηγοῦνται σ’ ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνη ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Είσαι ἔτοιμη; ἔρωτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θείε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιώτες μας, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἔδω κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἔκει

έπάνω στὰ σύνορα! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴν αὐτήν, κάθε μιὰ γυναικίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἔνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἔνα ζευγάρι γάντια. "Ενας λόγιος λέει : «Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. "Ημουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουγὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἔχθρο μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἔχθρο σας, τὸ κρύο. Δική μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε : «Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὕτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

"Ο κύρ - Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος.
"Υστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει :

— "Ενα ἀπόγευμα, ἐκεὶ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἔνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἔνα γάντι κι εύρηκα μέσα ἔνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἡτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὔστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, ποὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἡτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

‘Η Έλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἔγώ κάνω οἰκονομία. “Οταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μοῦ δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίσῃ δικουμπαρᾶς σου, ‘Ελενίτσα ;

— Θ’ ἀγοράσω ὅ, τι μοῦ εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Έλενίτσα .

— Έλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχά καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εύρισκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ δλίγη. “Αλλὰ πάλι παιδάκια εἶναι δροφανά. Νά, τὰ παιδιά τῆς κυρά - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ήμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἡ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— “Αν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Έλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ, τι χρειάζονται τὰ παιδιά τῆς κυρά - Γιαννούλας .

— Καὶ ἔγώ, καὶ ἔγῳ, εἶπε δικούς Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ δικός σου, ‘Ελενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ήμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. “Ετσι δικουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς πτωχούς τακτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα,
ἐκτύπησαν τὰ χέρια των καὶ ἐφώναξαν:

— Ναί, ναί, τί ώραῖα!

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἔωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφὲς γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθηγτο στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρώτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴν ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη δόμιλία:

« Παιδιά,

» "Οπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἔνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἀπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ή σημερινή έορτή της 'Υπαπαντής έχει καθιερωθή στὴν Ἑλλάδα, δπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ώς Παγκόσμια 'Ημέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλᾶτε, νὰ περπατῆτε.

» Ή μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλᾶτε μὲ σεβασμό.

» Οταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: « Μανούλα! », ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: « Παιδί μου! » μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ώς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιὰ ὅλων μας».

Αμέσως ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ είχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ο Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «'Αποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας», ἥ 'Ελενίτσα τὸ ποίημα «'Η μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιὰ ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκείνες. Τὰ παιδιὰ ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἥξορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἐθνικὸν "Γυμνον.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τήν κούνια μας κουνάει,
δταν είμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελά στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὑπνο προκαλεῖ;
‘Η μαμά μας ἡ καλή.

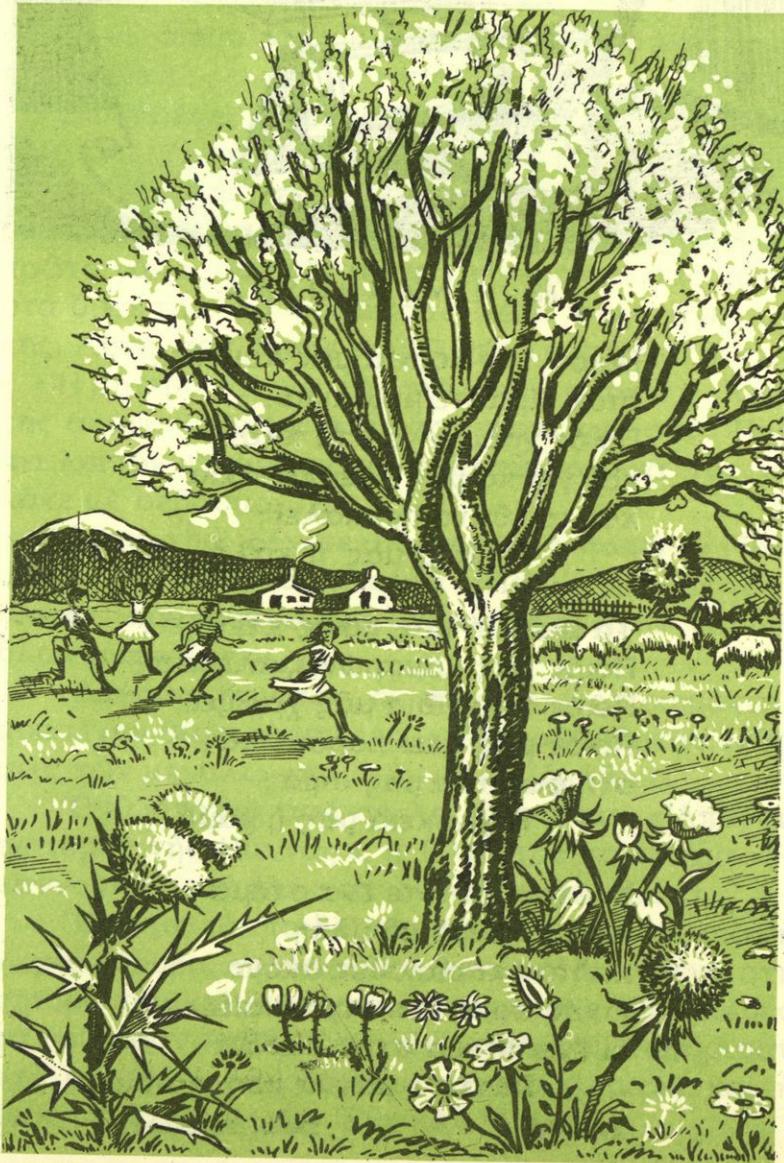
Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά;
‘Η γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι δταν κάποτε ἔνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λέη,
κι δταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά;
Πάντα ἡ μάννα μας, παιδιά.

Ανέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

Τά ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή:

Γ. Δροσίνης

‘Ηλθε ἡ “Ανοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. ¹Τὴν “Ανοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. ‘Ο κοῦκκος ἀκούεται « Κού-κου! Κού-κου! » καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν “Ανοιξι.. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιές φωλιές ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. ²Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ήμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. ‘Ο ἀνοιξιάτικος ἥλιος εἰναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνά λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιές ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπό των. Οἱ λεμονιές καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εύωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὅψιμη καλλιέργεια. ³Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἰναι καταπράσινο, καὶ γεμάτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαρούνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκινδυνες, δταν δμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τά σπαρτά.

Οι πελαργοί, ποὺ κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλὰ καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῷ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιά καὶ δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὡραῖα είναι τὴν "Ανοιξι ! Χαρὰ Θεοῦ !

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν "Ανοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ "Ανοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾶ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !»

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
 μυρωμένα, δροσερά,
 μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
 μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
 τὸ λευκόμαλο χειμῶνα
 ἃς τὸν διώξωμε καὶ πάλι
 κι ὁ καθένας ἃς τοῦ ψάλλῃ:
 — Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!
 Στὸ καλό!

Οἱ ἄγροὶ ὅλοι φοροῦνε
 καταπράσινη στολὴ
 καὶ στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
 κελαδεῖ κάθε πουλί.
 "Ολη ἡ φύσι λουλουδίζει
 καὶ φωνάζουν τὰ παιδιά
 μὲ χαρούμενη καρδιά:
 — Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!
 Στὸ καλό!

Πρώτη-πρώτη ᔁχεί ανοίξει τὰ λουλούδια της ἡ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἰναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ανοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— "Ἄς ζεστάνη ὁ ἥλιος καλά, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυναλη τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλη-σμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐ-κάηκαν ὅλα τὰ πρώιμα λουλούδια της. Νά την τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— Εγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἐτσι ὡμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἥλθε ὁ Ἀπρίλιος, νά τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιὰ φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιὰ ἀσπρορρόδινα, ἡ βερυκοκκιὰ τριαντάφυλλιά. 2 Ιδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ᔁχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ιδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἰναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιά δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

ΤΜ. Σ.Τ.Φ = Β.Π.
183
Σ

λαμπρὸ αὐτὸ πανηγύρι τοῦ κήπου. "Ολο ἐκεὶ εύρισκονται.

Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν κερασιὰ καὶ ἀκούουν τὶς μέλισσες, ποὺ ζουζουνίζουν γυρίζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια ἔμαζέψαμε, 'Ελενίτσα; εἶπε δὲ Κωστάκης.

— Ναί, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ 'Ελενίτσα. Θυμᾶμαι δυὸ μικρὰ καλαθάκια, τοῦ 'Αγίου Κωνσταντίνου ἀνήμερα. Ἡτο ἔνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴν ἑορτή μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα φροῦτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατὶ καὶ νόστιμα πολὺ εἰναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου, ὅταν ὠριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιὰ ἀνάμεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι των σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο, ποὺ κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιάζωνται γιὰ τὴν κερασιά, εἰναι ποὺ μποροῦν μ' αὐτὰ νὰ στολισθοῦν καὶ τὰ ἵδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σὰν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

Ο Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. "Εχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἔνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὔτυχισμένος. Βλέπει τάχα πώς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἐλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἔξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, ποὺ δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν. Καὶ ἔνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τὴ γλυκειὰ φωνὴ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾶ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, ποὺ λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἔνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἔνα ζεστὸ φιλί νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρύζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— "Αχ, μητέρα μου, τί ὥραῖο ὄνειρο, ποὺ ἔβλεπα, τί ὥραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πώς εἶναι ἀργά ;

— "Αλήθεια ; "Εχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εύρισκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἰπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὅρθιος.

— Τώρα είναι πιά "Ανοιξι, είπε ή μητέρα του, και πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ ένωρίς, 'Η Έλενίτσα πιὸ ένωρίς έσηκώθηκε σήμερα. Έμπρός, ντύσου, έτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι, νὰ σου δείξω.

Ο Κωστάκης έντυθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Ἐκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ ἦσαν ἔκει.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιός ἥλθε σήμερα! τοῦ εἶπε ή μητέρα του.

— 'Η θεία ή "Αννα;

— "Οχι.

— 'Ο θεῖος ὁ Πέτρος;

— "Οχι.

— Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς 'Ανοιξεως καὶ ἔλεγες: « 'Ηλθε πάλι ή "Ανοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λέσ. 'Η "Ανοιξις ἥλθε!

— Χμ! ἔκαμε ή μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εὕρης.

'Εκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἔνα « τριτριλτρίλ, τιτρίλ... » καὶ εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερὰ ἐπέρασαν σὰν ἀστραπῆ.

— 'Α, τὰ χελιδόνια! ἐφώναξε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Ναί, τὰ χελιδόνια ἥλθαν, εἶπε ή μητέρα του. Εύρηκαν τὴν παλιά τους φωλιὰ καὶ κελαδοῦν γεμάτα ἀπὸ εύχαριστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρήσουν, θὰ τὴν διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αύγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:
— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἡλθαν τὰ
χελιδόνια!

— Τὰ εἰδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ
τραγουδάκι τους, ἐφώναξε δὲ Κωστάκης βγαίνον-
τας στὴν αὐλή.

Ἡλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παι-
διά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τρα-
γουδάκι:

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ρθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ὑγειὰ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὔγα.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγὰ γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Δαΐκο

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἥπιαν τὸ γάλα τους,
ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιὰ ὅτι ὅλες οἱ
φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχθῆ πάλι
τοὺς νοικοκυράίους των, ποὺ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν
ξενιτειά.

‘Η δασκάλα έμιλησε στὰ παιδιὰ γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πῶς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλὲς ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἰναι. Πῶς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ’ αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

“Υστερα τοὺς εἶπε πῶς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν Ἀνοιξι, τὸν Εύαγγελισμὸ τῆς Παναγίας, τὴν Ἔθνική ἑορτή, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὔγα, τὴν ύγεια καὶ τὴ χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἔνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτερούγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἔνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ἔνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

‘Ο κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἔχαιρετοῦσε.

‘Ασφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἐλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὡς τὴν κορφὴ τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὅστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται, σὰν ἔνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιὰ τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

‘Ο κύρ-Πέτρος εἶχε ταξίδεύσει πολλὲς φορὲς

μὲ άεροπλάνο καὶ ἥξευρε τί ἔλεγε. Ἐπὸ ψηλὰ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἔνα πολύχρωμο χαλί, ποὺ τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μὲ βαθυπράσινο χρῶμα καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾶ τὸ ἀεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῷ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸς ὥρες μὲ τὸ πλοϊο, μὲ τὸ ἀεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καὶ στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ ἀεροπλάνο ἔξυπηρετεῖ σπουδαῖα τὶς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἐπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχεν ὁ ἄνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποὺ τὸ μῦθο, ποὺ ἀκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν Ἰκαρό.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

“Οταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μὲ τὸ γυιό του Ἰκαρό.

‘Ο Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἔνα θαυμάσιο παλάτι, μὲ ὥραιες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, ποὺ ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. ‘Ο Μίνωας εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρὸ δέξήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἀλλοῦ κανένα παλάτι ὡραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ᾧ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικὲς τιμές. "Ἐδωκε δῆμως καὶ αὐστηρὲς διαταγές, κανένα πλοιοῦ νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν "Ικαρο, ποὺ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνη μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

"Ολόκληρα δὲμερόνυκτα ἐκάθητο καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

"Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸς ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ό Μίνως ἔξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα δῆμως δὲν τὸν ἔξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸς πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὄμους καὶ τοῦ ἔξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σου λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σου βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινῆς μ' εὔκολίᾳ.

Χάρούμενος ὁ "Ικαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώναξε ὁ "Ικαρος.

Κι άπό τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε
έμπρός, πότε δπίσω. Κάποια στιγμὴ ἀνέβηκε σὰν
ἀετὸς πολὺ ψηλὰ κι ἔχαθηκε στὰ σύννεφα.

— "Ικαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ
ἔφωναξε δ πατέρας του.

Ο "Ικαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε
χαμηλά, ώς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ίδῃ μὲ χαρὰ τὰ νη-
σιὰ τοῦ Αἰγαίου. "Υστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, ποὺ δ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ
κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν "Ικαρο.

— Συμφορά μου! ἔφωναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέ-
ρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο δ "Ικαρος. Στὸ τέ-
λος ἀντίκρυσε σκόρπια πτερά στὰ κύματα. Καὶ σὲ
λίγο εἶδε καὶ τὸ ίδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρο-
γιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει
τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ικάρου καὶ μὲ βαθειὰ θλῖψι τὸ
θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησὶ ἐκεῖνο ἐπῆρε
τὸ ὄνομα Ικαρία καὶ τὸ πέλαγος ὡνομάσθηκε
Ικάριο πέλαγος.

Τὰ πτερά του δ Δαίδαλος λέγουν πὼς τὰ πέ-
ταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πὼς δὲν ξα-
ναφάνηκε πουθενά.

Τί ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἰσοδός του στεφανωμένη γῦρο - γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλὲς - πολλὲς σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἥρωών μας. "Ολοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας είναι σηκωμένο ἔνα πλατύ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιά του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸς μεγάλες γαλανόλευκες.

'Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἔνα - ἔνα τὰ παιδιά νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματά των.

'Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασι ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἔορτή.

Ο κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιά φοροῦν τὶς ώραιες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιούλα.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ελενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οι γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ίδοῦν στὴν παράστασι.

Ο Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

«Ἀγαπητά μου παιδιά,

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἔορτὴ τὸ "Εθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εύαγγελισμοῦ, γιατὶ σὰν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, δτὶ θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἀλλη, γιατὶ σὰν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοι μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχουσαν τὸ αἷμά των, ἔθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ "Εθνος" μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μείς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ή Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ύπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἀς ἔορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἀς φωνάξωμε μὲ δλη μας τὴν καρδιά:

- Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!»
- Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

"Ἐπειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν "Εθνικὸν" Υμνο. "Ολοι ἐσηκώθηκαν ὅρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζὶ τὸν συγκινητικὸν "Υμνο τοῦ ἑθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὅψι,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

'Απ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ιερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὡ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μετά τὸν Ἑθνικὸν Γυμνοῖς ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες. Τὰ περισσότερα παιδιά ἀνέβηκαν ἐνα-ἐνα μὲ τὴ σειρὰ στὸ βάθρο καὶ εἰπαν τὸ ποίημα, ποὺ εἶχαν μάθει. Κάθε φορά, ποὺ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἔχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν : « Εὖγε ! , εὖγε ! »

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ὥραίες στολές των ἔκαμαν σὲ ὅλους εὔχαριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ὥραῖα ποὺ ἔπαιζαν τὸ μέρος των ! "Ολοὶ τοὺς ἔχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

"Επειτα εἰπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἔκλεισαν τὴν ὥραία ἑορτὴ μὲ ἐνα ὥραῖο Ἑλληνικὸν χορό.

97. ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Αχαρά Θεοῦ είναι τώρα τὴν ἄνοιξι ὁ κῆπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα δύλα, ὅμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιά πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουτζουν, σκαθάρια μὲ ώραία χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρά-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ολα κινοῦνται, δύλα ἐργάζονται. **A**

Μερικὰ παιδιά τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως είναι κοντά σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτά, ἄλλα μισανοικτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴν τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς. **O**

— Τί είναι αὐτά, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αύτὰ είναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτάτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸν μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αύτὰ ἔκει τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τὶς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Οπου ιδῆτε μελίγκρες, προσέξετε νὰ ιδῆτε, πῶς ἔκει είναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τὶς μελίγκρες. Βλέπετε κι αύτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιά; Ἔρχονται γιὰ τὶς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται γιὰ νὰ τὶς φάγουν. "Έρχονται γιὰ νὰ τὶς ἀρμέξουν.

— Νὰ τὶς ἀρμέξουν; ἔρωτησαν μ' ἀπορία τὰ παιδιά.

— Ναι. "Οπως ἐμεῖς ἀρμέγομε τὰ ζῷα καὶ τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καὶ τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἐλαφρὰ τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καὶ ἀπὸ δυὸ τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει. Καὶ τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καὶ τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφὴ ἀπὸ τρυφερὰ φύλλα καὶ λουλούδια.

— Γιατὶ τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; ἔρωτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατὶ τοὺς ἀρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καὶ δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ ἀπὸ τὰ λουλούδια;

— "Οχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες καὶ εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πώς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ ἑβδομάδα ὄλόκληρο ἔνα καρποφόρο δενδράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδάρακια τους. Μὰ ἔκεινες χώνονται μέσα στὸ λείο καὶ σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

Μιὰ ἄλλη συντροφιὰ παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῇ στ' ἄλλα παιδιά κάτι, ποὺ ἔξακριβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ των.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἕνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, ποὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἴδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἡλθε λοιπὸν ἔνα μυρμήγκι, τὸ ἔξετασε μὲ μεγάλη προσοχὴ. Κι δταν ἐβεβαιώθηκε, πὼς ἥτο κάτι καλό, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὔρῃ ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εύρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἀγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτά ἥλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβούσαν, ἄλλα τὴν ἐσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Οσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὡραῖα καὶ περιέργα πράγματα, ποὺ εἰδαν ἀπὸ τὴ ζωή τους. Ἐξακριβωσαν καὶ ποιὰ εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

"Αλλα παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸν δενδρόκηπο, τὸν λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἔνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἔύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. "Οσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἔνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ' αὐτιά τους καὶ ὅταν ἡλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. "Ἐνα πλῆθος ἀπ' αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιών των. "Ολη τὴν ὥρα ἔγινετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἥρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῷ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἡσαν ἄδειες.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ' αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμὴ μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδὴ τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ' ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται !

"Ολοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολύ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, ποὺ φέρνουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε δὲ δάσκαλος. Πλησιάστε ἔδω.

“Ολοι ἐπλησίασαν γῦρο σ’ ἔνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ο δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε δὲ δάσκαλος.

“Ολοι ἔκοιταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ δὲ δάσκαλος ἔξακολούθησε :

— Αὕτη εἰναι δὴ κηρήθρα. “Όλες αὐτές οἱ τρυπίτσες, ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτές τὶς κηρῆθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γῦρο σὰν ἰδρῶτα μιὰ ούσια καὶ μ’ αὐτὴν πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὕτη δὴ ούσια εἰναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδάτο κερί, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴν Λαμπρή καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἔργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκεία καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες !

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πάνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἔκει ἀντικρὺ τὸ βουνό. “Οταν ἀνθίζῃ σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιὲς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἔκει καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι ‘Υμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές ποὺ είναι! είπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω - κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καὶ γιὰ νὰ ξεύρετε, αὐτὲς ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. "Οταν ἡ κηρήθρα είναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σὲ κάθε μία ἀπ' αὐτὲς τίς τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ἕνα αὐγό. Σὲ λίγες ήμέρες, ἀπὸ τὸ αὐγό αὐτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτάτε αὐτὲς ἐδῶ, ποὺ ἔτοιμάζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ είναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελλί της. Τώρα ίδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. "Απ! πάει, ἐπέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

"Ολες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καὶ τὴν ἀκούουν ἀμέσως σὲ ὅ, τι εἰπῇ καὶ μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιατὶ είναι μεγαλύτερη καὶ ὥραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει ὅλες τὶς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος.

— Καὶ τί θὰ κάνουν, ἀν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

Χύνονται ἐπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος

99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εύτυχισμένη

κάν' ή μέλισσα ἔκει!

μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει

μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,

τὴν ζηλεύω καὶ πόνω,

τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω

καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

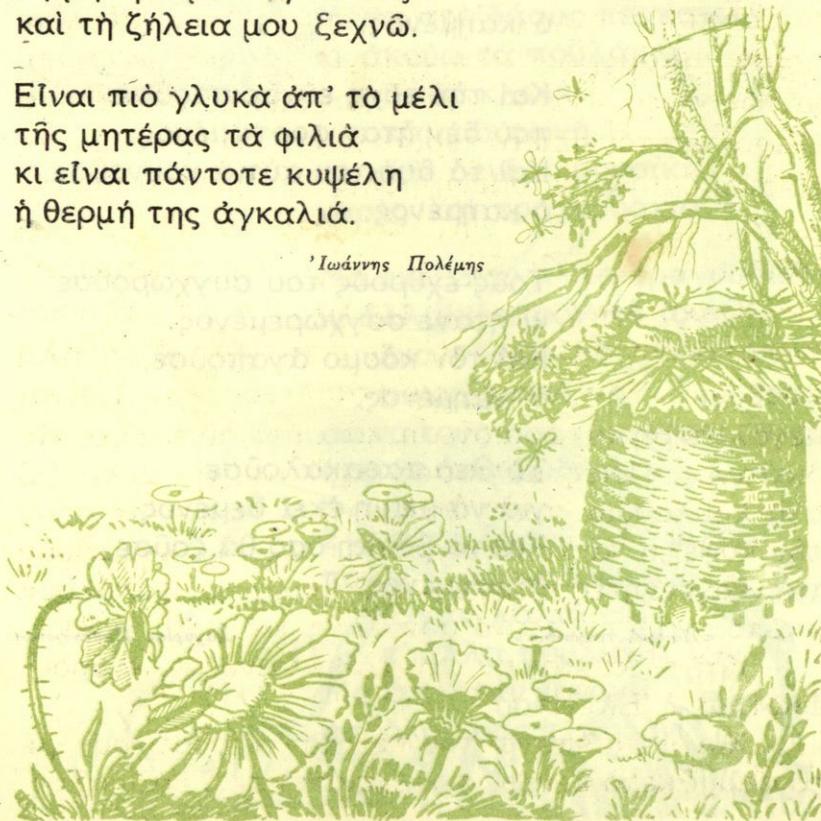
Εἰναι πιὸ γλυκά ἀπ' τὸ μέλι

τῆς μητέρας τὰ φιλιά

κι εἰναι πάντοτε κυψέλη

ἡ θερμή της ἀγκαλιά.

'Ιωάννης Πολέμης

Στὸ λιβάδι ἔχασμένος
ἔνας γάιδαρος βοσκοῦσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ό καημένος.

Τὸ χορτάρι του μάσοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ό καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυό του αύτιά κουνοῦσε,
ό καημένος.

Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἤτανε συγχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ό καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νά βόσκῃ ὅσο θὰ ζοῦσε,
ό καημένος.

«Παιδικὰ τραγούδια»

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΩΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνὶ¹
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρές καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἔκει, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ Ἰσιο,
ἔνα πουλὶ²
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέῃ: «Σωπᾶστε σεῖς!
ἔγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἔνα ἥταν μοναχά
ἀπ' ὅλα τοὺς τ' ἀηδόνι!

Μεγάλο Σάββατο. Ό Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἐπεσαν ἐνωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιά πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες τῶν, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιὰ καὶ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπήγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες τῶν εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἔξεδρα στολισμένη μὲ μυρτιὲς καὶ δάφνες γῦρο-γῦρο. Ἡ νύκτα ἥτο πολὺ γλυκειά καὶ ζεστή. "Ολοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἔξεδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ : « Δεῦτε, λάβετε φῶς ! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἅρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιά. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἔνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

"Ολος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ δλα τὰ πρόσωπα ἔφωτίσθηκαν εὔχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἔξεδρα. "Εψαλαν, εἶπαν

τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειὰ καὶ γλυκειὰ φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. "Αναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζὶ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ώραία ποὺ ἦτο, τί χαρμόσυνα, τί εὔτυχισμένα! "Ολα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὀμορφήνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. "Επειτα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιά ἐμπήκαν στήν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

"Οταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας « Χριστὸς ἀνέστη ».

¶ Τὰ παιδιά ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παππού, τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιά, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. "Υστερα ἐκάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αύγα κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αύγὸ ἐβγῆκε τοῦ παππού. "Ολοι ἐφώναξαν : « Ζήτω τοῦ παππού! » καὶ ὁ παπποὺς εἶπε : « Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιά μου, καὶ πάντα χαρούμενοι! » ¶

"Υστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζὶ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρώτι τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στήν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σουβλα μὲ τὴ σειρά. "Ως τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἀλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ δργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἔτοιμαστῆτε·
μέσα στές ἐκκλησίες τές δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
δύμπροστὰ στοὺς Ἅγιους καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη,
πέστε: Χριστὸς Ἀνέστη! ἔχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
δποὺ κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« * Α π α ν τ α »

Διονύσιος Σολωμός

Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἡμέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐβγῆκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' Ἑνα χωριό, ποὺ εύρισκετο κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ο δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἐδέχθηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἔμπήκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. "Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῷ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

'Απ' τὴν πλατεῖα ἔφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ ἔφθανε ὡς τὴν θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὕτη ἡ ἐσοδειὰ ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἥλθαμε στὸ χωριό σας, εἰπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ ἀπόγευμα, ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εύχαριστως, ἀπάντησε δὲ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὔκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς δὲ τόπος μας κατώρθωσε ὅχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζῃ ρύζι ἀπὸ τις ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἔξωτερικό.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἑλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτα ἔχορεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἔξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

‘Ο δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ’ ἐνα ὑψωμα καὶ γῦρό του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. ‘Ο δάσκαλος ἤρχισε :

— Παιδιά,

‘Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἄχρηστη ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μέρικὰ βοῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἔκει καὶ τίποτε ἄλλο. Οὕτε δένδρα, οὕτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα άρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὕρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὕτε ἀγριόχορτα δὲν ἡμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ή θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴν αὐτῆς. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἄφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρή.

— Εύρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ήμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἔνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω-κάτω καὶ ὥμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. "Ενας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δακτυλά του καὶ ὑστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. "Ενας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μὲ χῶμα. Ο τρίτος ἐφαίνετο σὰν "Ελληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ήμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. "Ησαν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. "Οταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεία, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγονη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνῃ μεγάλη ἐσοδεία ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ, τι ἄκουσε. "Οταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἔβεβαιώθηκαν, πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

"Ἔτσι ἔγιναν ἔδω οἱ όρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γῦρό σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οι άνθόκηποι είναι στις δόξες των. Οι γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οι τριανταφυλλιές, οι βιολέττες, οι γαρυφαλιές, όλα, φορτωμένα άνθούς, εύωδιάζουν. Τὰ παιδιὰ εἰναι στὸν κῆπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

Ἡ Ἐλενίτσα ἔτοιμάζει ἔνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παῖδιά! ἀκούσθηκαν δυὸς γε-

λαστὲς φωνὲς. Ἡσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν, ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἔξοχήν. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἰχαν μιὰ καλὴ ἰδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπήγαν ὅλα μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἔκει ἔνα ὄρασιο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

“Ολα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης ἔχειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε:

Ⓐ Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὅμορφη γιορτή,
λουλούδια σεῖς, τὶ ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἢ ἀθώα σας ψυχή;

Κι ἔμεῖς εύχες σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῇ ζωή,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τῇ στοργῇ. Ⓐ

Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατῶντας τὰ φαγητά των, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ τραγούδια τοῦ Μαῖου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιές τῆς ἔξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἔνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Ο Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιά τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαδοῦν τὴν "Ανοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσός καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιά τὴ δίψα τους.)

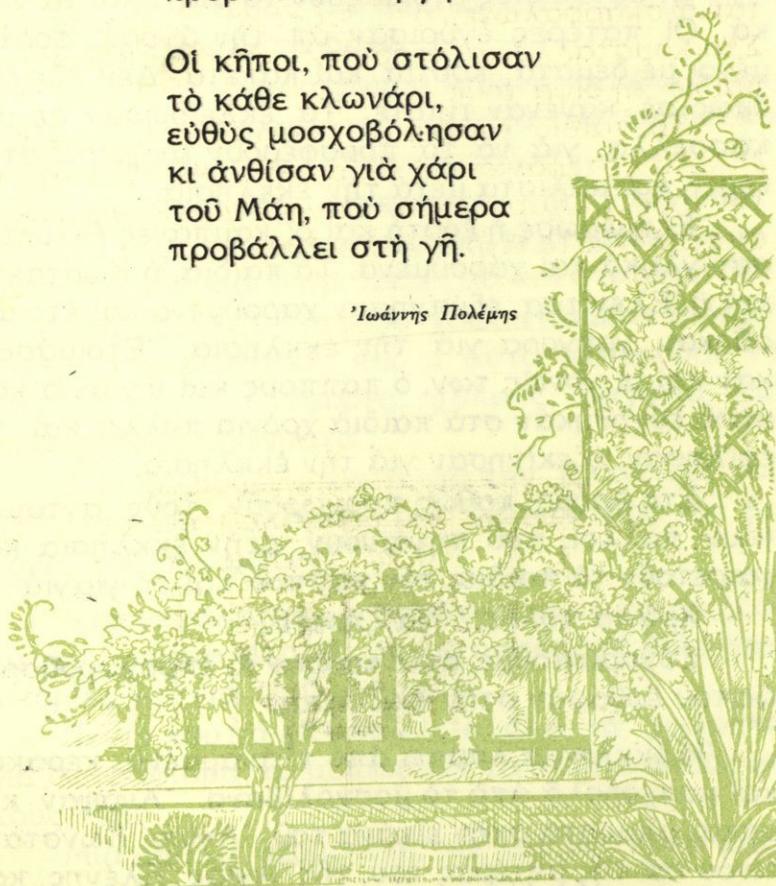
Τὰ παιδιά ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἔξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδᾶτα ἀγριολούλουδα. M

Λουλούδια ጂς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στὸ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, ποὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εύθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

'Ιωάννης Πολέμης

“Ηλθε ἡ ἔορτὴ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἐλένης.

‘Απὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατὶ ἔορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ’ τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἔορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ἡ ἔορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἔτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά καὶ, ἀφοῦ εύχήθηκαν στὰ παιδιὰ χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποὺ καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλά ! Νὰ ζήσετε !

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

‘Η ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ’ ἀναμμένα. κεράκια καὶ μοσχοβιολᾶ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. ”Αναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἐλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

‘Ο ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνὴ του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν ‘Ωραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασσέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα :

“Ἐνα πολὺ ὡραῖο ἀσπρό ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα : «Ναυκρατοῦσα».

“Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο - γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γῦρό του.

“Ἐνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἡμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

“Ἐνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἔνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

“Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὡραῖο ἔξωφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ιστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιὰ μὲ μπογιές σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίζουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἄλωνι.

Δυὸς καραμοῦζες, πολλὲς ὡραῖες χρωματιστὲς
ζωγραφιές καὶ ὀκτὼ μπαλόνια χρωματιστά.

"Υστερα ἔβγαλε μιὰ ὡραία κίτρινη ποδίτσα μὲ
γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὄμους καὶ στὴ ράχι, τὸ
δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἔνα ζευγάρι κόκ-
κινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φώτη.

"Ἐπειτα ἔβγαλε ὡραῖες παντοῦφλες γιὰ τὸν
παπποὺ καὶ ἔνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες,
μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἔκοιτοῦσαν τὰ ὡραῖα δῶρα, ἀρχισαν νὰ
ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

"Ηλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς
των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ
Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλι-
κούλα καὶ ὁ Φώτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυ-
κίσματα.

- Χρόνια πολλά, Κωστάκη!
- Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!
- Νὰ ζήσετε!
- Νὰ ζήσῃ ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά σας!
- Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιά ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά
των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των.
"Ολοι ἐπῆραν κάτι. "Αλλοι μπογιές, ἄλλοι ζω-
γραφιές, ἄλλοι καραμοῦζα, ἄλλοι μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ὡραία της ποδιά
καὶ ὁ Φώτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

"Ολη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.
Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ με-
γάλη ἀχλαδιά, ἥτο στρωμένο ἔνα μακρὺ - μακρὺ

τραπέζι. Έκει έκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι,
ἔφαγαν ὅλοι μαζὶ καὶ διεσκέδασαν.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὸ
δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια
παιγνίδια τῶν καὶ ἐκαμάρων τὰ δῶρά των.!

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, ποὺ
τῆς ἔχαρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐ-
φίλησε πολλές φορὲς τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε
πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσῃς χίλια
χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

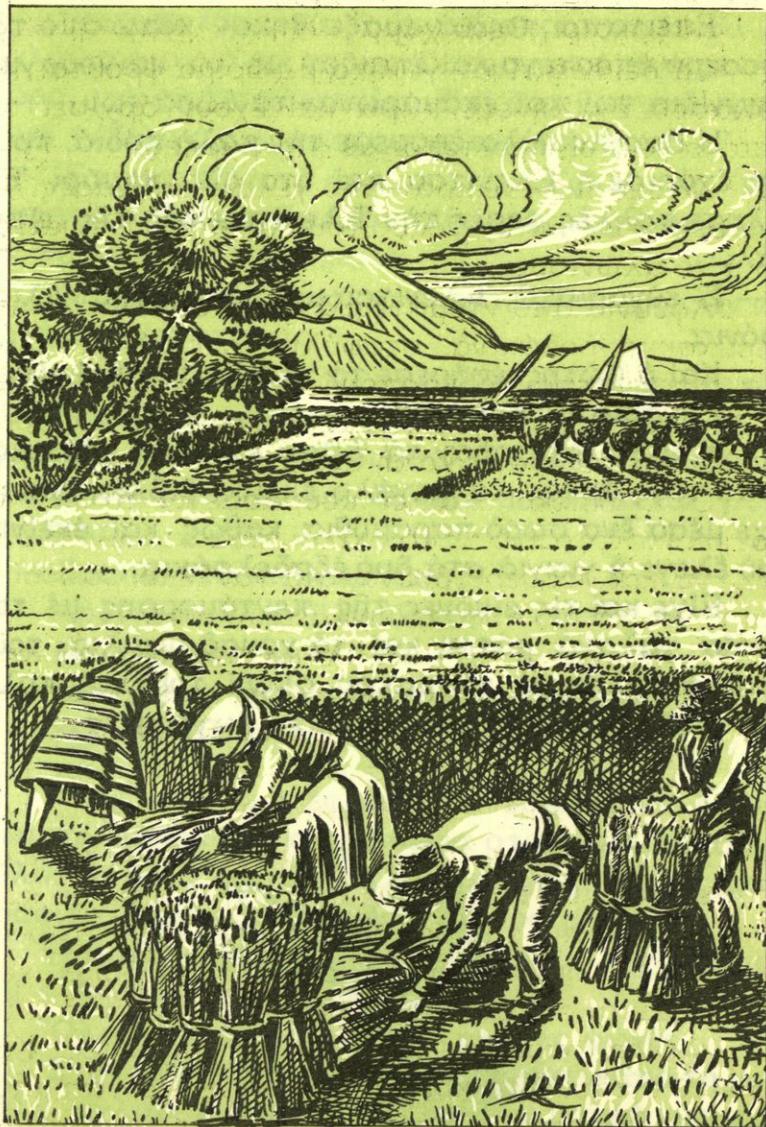
— Εὔχαριστῷ, Κωστάκη μου.

Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἔνα-ἔνα. Μὰ πιὸ
πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατὶ
εἶχε μέσα ἔνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα
ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἔξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ
ώραια γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ
βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ σπαθί του καὶ πολ-
λές - πολλές ἀλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμάτα μὲ ὄριμα φροῦτα. Ἡ θάλασσα ἔγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τίς βάρκες.

Οἱ ἔξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρές. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἄφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φροῦτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγωμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρά, ἢν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ύγεια.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἀνθρωποὶ πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ο τραγουδιστῆς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ίδρωτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλι, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβιλα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στὸ ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὔκολα, ἢν ξεσπάσῃ καμμιά

ἀπὸ τὶς ἔξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἰναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἀνθρωπός καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τὶς δύμορφιές της.

Στὰ βουνά θὰ χαρῇ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἅλλοῦ τὶς σουβλερές βουνοκορφές. Ἅλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἔκει στὴ μοναξιά καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βαύτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἔξυπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρωὶ καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἔκείνη ἡ διαδρομή! Ἐπερνούσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί μὲ τὸ κελάδημα τῶν πουλιών ἔταιριαζαν μιὰ ύπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

‘Ο τσέλιγγας, μαζί μὲ τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε δὲ μπάρμπα - Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κύρ - Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε δὲ κύρ - Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἥρθατε. Φαίνεται ἔξυπνησαν γρήγορα τὰ παιδιά, συνέχισε δὲ μπάρμπα - Χρῖστος.

— Έξυπνήσαμε πολὺ πρωί, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιά.

‘Ο μπάρμπα - Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἥ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ δλοι μαζὶ ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεε ! μέεε ! μέ ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν προβάτων, ποὺ ἔβοσκαν στὰ γῦρο λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, ἐφύλαγε ἔνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ ! χούμ ! χούμ ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκειὰ φλογέρα κάποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρούγκες. Έκει οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τοὺς λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Απὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαροντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὡρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ ἔχαιρέτισε τὸν κὺρο - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εύρυχωρη καλύβα.

Ήτο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακές μάλλινες κουβέρτες μὲ ὥραία χρώματα ἦσαν στρωμένες. Έκεῖ ἐξεκουράσθηκαν, ἐφαγαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομείο». Ήτο ἔνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, ποὺ ἔχρησιμευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἐπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπαννα καὶ τὸ ἐκρεμοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερό.

Τὸ νερὸ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἔναν κάδο στενὸ καὶ ψηλό, ἐκτυποῦσαν μ' ἔνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦτο μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἐπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιά ἔχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρὶ, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εύλογία Θεοῦ είναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἴπε
δὲ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λί-
πασμα.

— Θησαυρὸς είναι, συμπλήρωσε δὲ τσέλιγγας.
Τὰ ἔχει εὐλογήσει δὲ Θεός. Δοξασμένο νὰ είναι τὸ
δνομά Του.

Τὸ βραδάκι δὲ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά
ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴν
καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴν χαριτωμένην
κορούλα του, τὴν Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπί-
τια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

‘Ητο μιὰ ἡμέρα ὅμορφη, ποὺ ἐπέρομηνοῦσε τὴν
χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἥσαν ὅλα
μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ’ ἀσπρα τους γιορτινὰ
φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες
σημαιούλες των, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἔθνι-
κὴ ἑορτή. Μιλοῦσαν ζωηρά.

‘Απὸ χθὲς δὲ Διευθυντής τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε
δώσει τὴν χαρούμενη εἰδῆσι, πῶς οἱ Βασιλεῖς θὰ
ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει
πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν
στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴν
Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἔξεκίνησαν. “Οταν ἔφθα-
σαν στὸ ὄρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμ-
μὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἡσαν ἐκεὶ μα-

ζεμμένοι καὶ πολλοὶ χωρικοὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἀστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμὸς καὶ συγκίνησι ἔζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν Διάδοχο. Οἱ Διευθυντής τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλλαν τὸν Ἐθνικὸν "Υμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὥραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἔχαιρεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἔχαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἔνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἔχαιρέτισε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς μὲ τὸν Διάδοχο.

Ἡτο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἔμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔψυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τίς χαρούμενες ζητωκραυγές ὅλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ασία, ἔζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὅμορφη κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὄρφανή. Τὸ δνομά της ἦτο ξακουστό, ὅχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὅμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράιδες, στὴν ύφαντικὴ τέχνη.

Ἡτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ύφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ Ἰδια ἡ θεά Ἀθηνᾶ, ἡ θεά τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεά Ἀθηνᾶ. "Αν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀκούσε τὰ ύπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ύπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριὰ ποὺ εἰμαι, νὰ εἰσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσῃς μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ύπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ λέγει στὴ γριά :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. "Αν θέλῃ ἡ θεά, ἀς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σάν ἄκουσε αύτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ύπομονή της.

— Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστά στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεῖκὴ μορφὴ της.

Οἱ Νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εύρεθοῦν μπροστά, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τῇ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἔκουνήθηκε ἀπὸ τὴν θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστά στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνα της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ο Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ολόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στὶς δόποιες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζῃ τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν δόποιον ἐκεντοῦσεν ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῆ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἤμπόρεσε νὰ εὕρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἔξωργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἐκτύ-

πησε στὸ μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαίτα τῆς.

Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεῖκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμό της θηλειά μ' ἔνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειά, τὴν ἐρράντισε μ' ἔνα μαγικὸ ύγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἄπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἔνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνῃ πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ παννί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιὰ ἀπὸ τὰ χέρια. Ο κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὑστερα ἄνοιξε ἔνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἔνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε :

—Νά, καὶ ὁ ἔχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ολοὶ ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, ποὺ πίσω του

είχε ένα δύλινο χέρι και έμπρος του μιά τρυπίτσα
μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο
έπάνω

— "Α! ή τρόμπα! έφωναξαν τὰ παιδιά.

— "Η καταστροφή τῶν ἐντόμων! εἶπε δὲ πατέρας.

Και ἀμέσως ἐγέμισε τὸ ἔργαλεῖο μὲ «Ντὶ ντὶ τί», ποὺ εἶχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. "Εξω ἀπὸ τὸ μπουκάλι ἦσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ εἶναι αὐτό, πατέρα; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης μὲ περιέργεια.

— "Οχι, παιδί μου, εἶναι ένα νέο ἀμερικάνικο φάρμακο, ἀνώτερο ἀπὸ τὸ φλίτ. Λέγεται «ντὶ ντὶ τί» και σκοτώνει ὅλα τὰ ἐντομα. Ακόμη και μικρὰ ζῷα, ὅπως τὰ ποντίκια.

Και ἀμέσως ἄρχισε νὰ ραντίζῃ παντοῦ. "Εβγαινε ἀπὸ τὴ μικρὴ μπροστινὴ τρυπίτσα μπουχός, σὰν μικρὸ συννεφάκι, και ὅπου ἡτο καμμιὰ μυῆγα, ἔπεφτε εύθὺς κάτω ψόφια.

Ἐμύριζε ὅμως λιγάκι σὰν βενζίνη ή νέφτι.

— Δὲν μυρίζει ώραία, εἶπε ή "Ἐλενίτσα.

— "Οχι και πολὺ ώραία, ἀποκρίθηκε δὲ κύρ - Δημήτρης, ἀλλὰ δὲν βλάπτει καθόλου σὲ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, εἶπε ή μητέρα της, παρὰ ή ἐνόχλησις ἀπὸ τίς βρωμερές μυῆγες.

— Πρέπει ὅλες οἱ νοικοκυρές, εἶπε πάλι δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη, νὰ πάρουν ἀπόφασι, νὰ πολεμήσουν αὐτὸν τὸν κακὸ ἔχθρό, τὴ μυῆγα.

— Τόσο κακὸ κάνει ; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

— Ναί, παιδί μου. Αύτή κουβαλά στά πόδια της και στά πτερά της δλες τίς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἥσυχα τὸ φαγητό σου. "Ερχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾶ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἐκάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρώγεις τὸ ψωμὶ καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου; »

Καὶ ὁ γιατρὸς λέγει :

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωύφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἔχθρούς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωύφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; "Αλλος αὐτὸς τρομερὸς ἔχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. "Ας εἰναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἥσαν θηρία. Δὲν εἰναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὅπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἔλωδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἔλωδη πυρετὸ ἥ ἔλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες "Ελληνες καὶ "Ελληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εύτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἔλονοσίας, γιατὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἐντομοκτόνα μᾶς ἥλθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἔξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στὸ κρεβάτι μας μὲ κούνουπιέρες.

— Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε, γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ύγεια μας, τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντὶ νὰ σᾶς τοὺς εἰπῶ ἔγω, νομίζω πώς πρέπει νὰ τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καὶ νὰ τοὺς εὕρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζήτησι γῦρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καὶ εὑρῆκαν δέκα ύγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ κάμετε τὸ ἴδιο;

Ω

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαρᾶς
άπό τὸ δρόμο.

— Τρέχα, Ἐλενίτσα, καὶ φώναξέ τον, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μὲ παλιὰ ροῦχα, ξυπόλητος,
μὲ γυρισμένα τὰ πανταλόνια καὶ μ' ἔνα σκούρο
μανδήλι γῦρο στὸ λαιμό του, ό ψαρᾶς ἐκρατοῦσε
ἔνα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θὰ πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ἐρώτησε μὲ
τὴ χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στὴν αὐλή, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; ἐρώτησε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Νὰ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαρᾶς,
εἰναι πολὺ φρέσκα.

Δὲν εἶχε ἀκόμη καλά-καλὰ ἀκουμπήσει τὸ πα-

νέρι καὶ νὰ καὶ ἡ γάτα, ποὺ ἐπλησίασε νὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ τὴν ἔδιωξε.

Στὸ πανέρι ἥσαν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες στακτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριανταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσὸν γαζί στὸ πλάγιον. Τὰ μάτια των ἔμαυριζαν, τὰ σπάραχνά των ἔκοκκινιζαν, ἔμοσχοβολοῦσαν θάλασσα.

Ἐβαλε στὴ ζυγαριά του καὶ ἐζύγισε κάμποσα μπαρμπούνια.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας τὰ ἐβαλε σὲ μιὰ λεκάνη, ἐπλήρωσε τὸν ψαρᾶ καὶ, ἅμα ἔφυγε ἐκεῖνος, εἶπε:

— Ἐλα, Ἐλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ἐπῆγαν μαζὶ στὴν κουζίνα. ቩ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐπῆρε ἔνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ ἐκράτησε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε:

— Ἔτσι θὰ τὸ ξύσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ ψάρι καὶ ἀρχισε νὰ τὸ εξελεπίζῃ.

— Γιατὶ τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα; ἔρωτησε.

— Εἰναι τὸ φόρεμά των, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα τῆς. Γλιστροῦν ἔτσι εὕκολα μέσα στὸ νερό.

— Νά το, τὸ ἐκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἐλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγια του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

‘Η μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγια του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα ; ἔρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

Τὸ μπαρμπούνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βούρκο πολλὲς φορὲς στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ίδες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του !

— Α, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

“Υστερα, καθὼς ἔκαθάριζε ἔνα ἄλλο, εἶπε :

— Α, γιὰ ίδες, αὐτὸ ἔχει καὶ αὔγα. Ιδές ! αὐτὸ τὸ ἀσπρό πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικρούτσικα αὔγα κολλημένα μαζὶ τὸ ἔνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια ;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγά - σιγά μεγαλώνουν.

Αφοῦ τὰ ἔκαθάρισαν καλὰ ὅλα, τὰ ἐπλυναν
μὲ ἀφθονο νερὸ καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἀρκετὸ ἀλάτι.
"Υστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ
τὸ ἔκλεισε καλά, γιατὶ ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου
ἥσυχη. Αφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔρριξαν,
ἐγύριζε δλοένα ἐκεὶ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας
ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἔτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολά-
κια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε,
ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἰναι ζεστὰ στὸ
τραπέζι.

"Υστερα ἐπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔ-
βγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα
νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

— Η Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ
μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι,
ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα !

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ο Κωστάκης, τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο,
ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ - Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ
ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἔτακτο-
ποίησε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ
τὴν ὠνόμασαν «Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος». Ή
γωνία αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιά.

Κάθε ήμέρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἐβγῆκαν τὰ σκου-
ληκάκια ἀπὸ τὰ αύγα, τὰ παιδιά τοὺς ἐκουβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αύτά ἔτρωγαν ἀχόρταγα και
έμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολου-
θοῦσαν, ὅσα παιδιά δὲν εἶχαν ίδει ἄλλη φορά
μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμα του και τὶς ἀλλα-
γές του.

Και νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μετα-
ξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι και ἔμεναν ἀκί-
νητοι 24 ὥρες. Και τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι
ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρ-
χιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἔμεγάλωναν και πιὸ
πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν
δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλι-
κίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἔνα πρωὶ μερικὰ ἐστα-
μάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους,
ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ και ἐφέ-
ραμε ρείκια και θυμάρια. «Οσα σκουλήκια εἶχαν
πιὰ τελειώσει τὸ φαγητὸ και τὸ μεγάλωμα ἐσκαρ-
φάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι
του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκῃ
τὸ κουκούλι, ἔνα σπιτάκι δίχως θύρα και παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὄκτω ἡμέρες κι ἔνα πρωὶ σὲ μερικὰ
κουκούλια εἰδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογ-
γυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ
ἔνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἔβγηκαν πεταλοῦδες. Τὰ
σκουληκάκια δὲν ύπηρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες
ἔγεννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικα αύγα, τὸν
κουκουλόσπορο, και ὑστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρέ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω.
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριάς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.
- Θέλω ήσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά βγω κάποιαν ώρα.

«Τραγουδιστής τῶν Παιδιῶν» Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα
κὶ ἀπάνω εύθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στὴν αὐλή.

Χρυσῆ νοικοκυρούλα
ἔχει δουλειές νὰ κάμη
καὶ πρέπει νὰ προκάμη,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμή.

Τ' ἄνθη της νὰ ποτίσῃ,
τὶς κόττες νὰ ταῖσῃ,
τὸ σπίτι νὰ σκουπίσῃ
νὰ φτειάξῃ τὸ φᾶτι.

Τὰ ροῦχα ν' ἀερίσῃ,
παντοῦ νὰ συγυρίσῃ,
νὰ ράψῃ, νὰ κεντήσῃ,
γεμάτη προκοπή.

“Ομως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δυό τους μιὰ χαρά.

Από ήμέρες τώρα έγίνοντο έτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι δλοκάθαρη καὶ σημαιοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεὶ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ύποδέχονται μὲν χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε δργανωθῆ ἡ Ἔκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὁταν τελειώσῃ ἡ ἑορτή, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

“Οταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἀρχισε ἡ ἑορτή.

Μιὰ δύμαδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ώραία προσευχὴ. Ἀλλη μιὰ δύμαδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμῳδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

“Ενα παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτισε μὲ ώραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἔνα παιδί τῆς Ἔκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πόλλα ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν δτι τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἀλλοῦ ἔχρειάζετο.

“Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

Α Π Ο Χ Α I R E T I S M O / S

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
έσήμανεν ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειό μας τιμημένο,
θὰ μείνῃς στὴν ψυχή μας
ῷς τῇ στερνὴ πνοή μας.

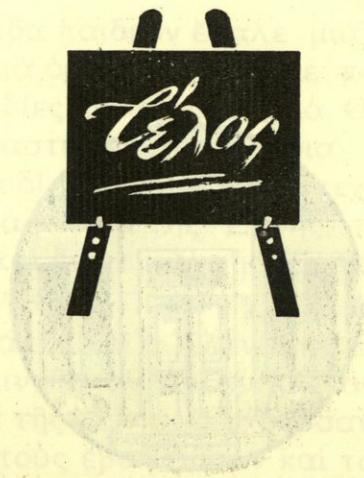
Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ό Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ^ν
ἐσένα θάχωμε, σχολειό μας, ὀδηγὸ^ν
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρῃ.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸν "Υμνο",
ἐπέρασσαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζὶ μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. "Ανοιξὲ τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. "Άλλα παιγνίδια	29
14. 'Η δμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τέτικα	41
17. Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ ταΐτριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ ὀμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. 'Ἐπισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ Ἑθνικὴ Ἃερτή	70
30. 'Εμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορὰ	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

	Σελ
37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέστιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιὰ χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιὰ ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. Ἡ ἑλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἔργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
61. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ όχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149
70. Ἡ κλῶσσα	151
71. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

Σελ.

76. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στήν πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ήτο ή πόλις	161
78. Ὡραῖο φῶς	162
79. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
80. Τὸ ραδιόφωνο	165
81. Τὸ τηλέφωνο	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86. Οἰκονομία	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μαννούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἀνοιξιάτικη αύγή (ποίημα)	179
90. Ἡ Ἀνοιξις	180
91. Στὸ καλὸ γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δασίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρός	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσσια	198
99. Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100. Ὁ καπηλός (ποίημα)	202
101. Τὸ σηδόνι (ποίημα)	203
102. Ἄναστασι	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)	206
104. Μία ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
105. Στήν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι	219
110. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεά Ἄθηνᾶ	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. Ὁ φαρᾶς	231
115. Στήν κουζίνα	233
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αύγούλα (ποίημα)	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. 'Εκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα I. Πολέμη)	20
5. 'Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. "Άλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορά	43
11. Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. 'Ο τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα Z. Πραπαντωνίου)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. 'Η Κυριακὴ (ποίημα 'Η. Τανταλίδου)	61
18. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. 'Η Σημαία (ποίημα I. Πολέμη)	63
20. Μιὰ διμίλια γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. 'Επισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἐπήρε τὸ δόνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. 'Η σπορό	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. 'Ο στάβλος	88
28. 'Η κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. 'Ο Χειμῶνας	114
31. 'Αλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. 'Η ἐργασία	124
34. 'Ο ταχυδρόμος	126
35. 'Ο Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. 'Η ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τὶ εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. Ή κλῶσσα	151
41. Ή κλῶσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βεζυηνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. Ή ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. Ή "Ανοιξις	180
47. Στὸ καλό, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. Ή Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίσσια	198
52. Ή κυψέλῃ (ποίημα Ι. Πολέμη)	201
53. Ο κατημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀδόνι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	203
55. Ἀνάστασι	204
56. Ή ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἔκδρομή	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. Ή Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα Ι. Πολέμη)	213
61. Ή ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. Ή Ἀράχνη καὶ ἡ θεά Ἀθηνᾶ	225
65. Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ο ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αύγουστα (ποίημα)	237
69. Ή ἑορτὴ τῶν ἔξετάσεων	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινοῦ

1. Ἀνοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολείο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολείο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. Ή καθαριότητα είναι μισή ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ δλλὴ προσευχὴ	21
7. Ή διμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. Ή φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρὸς (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

	Σελ.
11. Ἡ βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα Ἀλ. Φωτιάδη)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οἰκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
25. Ἡ ἐλιά (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντά στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τῇ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Ἡ. Ταυταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου "Αγρα")	148
33. Χιόνι στὸ χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιά πηγαίνοντα στὴν πολιτεία	160
36. Πόσσο διαφορετική ἡ τοῦ πόλις	161
37. Ὦραίο φῶς	162*
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Ἡ. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἄνοιξιάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ ἀεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρός	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

‘Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ο διαθέτων πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ δρόμου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η' 1968 (VIII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 250.000 — ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 1636/18-7-68 & 1741/9-8-68

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε. — ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 4 — ΑΘΗΝΑΙ

